

Univerzita Karlova

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Oblíbenost atletiky v rámci tělesné výchovy na středních školách

The Popularity of Athletics within the Lessons of Physical Education
at Secondary Schools

Barbora Slivková

Vedoucí práce: **PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.**

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Biologie, geologie a environmentalistika se zaměřením na
vzdělávání – Tělesná výchova a sport se zaměřením na vzdělávání

Odevzdáním této bakalářské práce na téma *Oblíbenost atletiky v rámci tělesné výchovy na středních školách* potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Ve Žďáře nad Sázavou dne 14. 4. 2021

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu své bakalářské práce, PhDr. PaedDr. Ladislavu Kašparovi, Ph.D., za ochotu tuto práci vést, za rady a připomínky při zpracování a za všechny čas, který mi věnoval. Poděkování patří i všem, kteří se podíleli na šíření a vyplňování dotazníku k této práci. V neposlední řadě děkuji mému příteli za velkou podporu a toleranci.

ABSTRAKT

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjistit, jaká je úroveň oblíbenosti atletiky v rámci tělesné výchovy na středních školách a také jaké jsou faktory, které oblíbenost atletiky v tělesné výchově ovlivňují. Práce je rozdělena na teoretickou a výzkumnou část. V teoretické části práce jsou uvedeny informace o atletice ve středoškolské tělesné výchově, o adolescenci, o motivaci k pohybovým aktivitám a o oblíbenosti sportů a sportovních preferencích. Výzkumná část se zaměřuje na interpretaci výsledků dotazníkového šetření, na které odpovědělo 200 respondentů, kteří byli vybráni náhodným výběrem.

Bylo zjištěno, že atletika je méně oblíbený sport než ostatní aktivity v rámci tělesné výchovy, ale stále ji má ráda nadpoloviční část studentů. Velkou roli v oblíbenosti atletiky v tělesné výchově na středních školách hraje to, zda student v současnosti vykonává nebo v minulosti vykonával nějaký sport. Nejvíce mají atletiku rádi studenti, kteří v současnosti mimoškolně sportují, a o něco méně pak studenti, kteří sportovali v minulosti. Nejméně rádi mají atletiku ti studenti, kteří nikdy žádný sport nevykonávali. Dalším důležitým faktorem oblíbenosti atletiky v tělesné výchově je charakter atletiky jako takové – kolektivní sporty jsou pro většinu studentů atraktivnější. Bylo také zjištěno, že studenti gymnázií mají atletiku v tělesné výchově raději než studenti středních odborných škol s maturitou.

KLÍČOVÁ SLOVA

Oblíbenost, atletika, střední škola, tělesná výchova, sport, atletická disciplína

ABSTRACT

The main goal of this bachelor thesis was to find out what is the level of popularity of athletics, within the lessons of Physical Education in secondary schools and also, what are the factors that influence the popularity of athletics in Physical Education. The thesis is divided into the theoretical and the research sections. The theoretical section of the thesis contains information about athletics in secondary school Physical Education, about adolescence, about motivation for physical activities and about popularity of different sports and sporting preferences. The research section focuses on the interpretation of the results of a questionnaire survey, which was answered by 200 respondents, which were selected at random.

The responses found that athletics is less popular than other activities within Physical Education, but still more than half of students like it. Whether a student is currently participating in a sport at a higher level outside secondary school, or used to take part in a sport, also has a big impact on the popularity of athletics in Physical Education in secondary schools. Students who are currently participating in a sport at a higher level outside the school, like athletics the most, while students who used to take part in a sport in the past, like athletics a little less. Athletics is the least liked by students who have never practiced any sport. The next important factor of the popularity of athletics is the nature of athletics as such – team sports are more attractive to most students. The responses also found that students of general secondary schools like athletics in Physical Education more than students of vocational secondary schools.

KEYWORDS

Popularity, athletics, secondary school, Physical Education, sport, athletics discipline

Obsah

Obsah.....	5
Seznam použitých zkratek.....	7
1 Úvod.....	8
1.1 Cíle práce.....	9
1.2 Přehled prací zaměřených na podobné téma.....	9
2 Teoretická část práce.....	11
2.1 Atletika ve školní tělesné výchově.....	11
2.1.1 Atletická abeceda.....	12
2.1.2 Průpravná cvičení.....	12
2.1.3 Hlavní část atletických hodin.....	13
2.1.4 Atletika ve vzdělávacích programech.....	13
2.1.5 Oblíbenost jednotlivých atletických disciplín.....	15
2.2 Adolescence.....	15
2.2.1 Význam pohybové aktivity adolescentů.....	16
2.2.2 Postoj adolescentů ke sportu a úroveň jejich pohybové aktivity.....	17
2.2.3 Porovnání studentů gymnázií a odborných škol ve vztahu k pohybovým aktivitám.....	20
2.3 Motivace.....	21
2.3.1 Motivace v tělesné výchově.....	21
2.4 Oblíbenost sportů a sportovní preference.....	23
2.4.1 Oblíbenost atletiky v tělesné výchově.....	25
3 Výzkumná část práce.....	26
3.1 Výzkumné otázky a použité metody.....	26
3.1.1 Výzkumné otázky.....	26
3.1.2 Použité metody.....	26
3.1.3 Charakteristika použitého dotazníku.....	27
3.2 Charakteristika výzkumného souboru.....	29
3.3 Interpretace výsledků výzkumu.....	35
4 Diskuze.....	58
4.1 Diskuze k výsledkům výzkumných otázek.....	58

5	Závěry	62
	Použité zdroje	64
6	Seznam tabulek	72
7	Seznam grafů	73
8	Příloha.....	75
	Dotazník: Oblíbenost atletiky v rámci tělesné výchovy na středních školách	75

Seznam použitých zkratk

ABC – atletická abeceda

RVP – rámcový vzdělávací program

SOŠ – střední odborná škola

ŠVP – školní vzdělávací program

TV – tělesná výchova

1 Úvod

Když se řekne slovo „atletika“, spousta lidí si představí atletický ovál s typickým červeným tartanem. Jeden si ho vybaví s láskou a spoustou zážitků, jiný naopak s nechutí a vzpomínkou na „píchání v boku“ při běhu patnáctistovky. Já osobně mám na tento sport velmi pozitivní názor, protože jsem měla možnost atletiku pár let vykonávat. Měla jsem čas si lásku k atletice „vyběhat“, jelikož jsem se zabývala skoro každý den jinou disciplínou.

Ovšem, nemohu říct, že by tomu bylo vždy tak. Na základní škole jsem přímo nesnášela dlouhé běhy a hod míčkem mě také zrovna nenadchnul. Na střední škole jsem na klasické hodiny TV ani nechodila. Proto mě teď zajímá, jak a proč ostatní středoškoláci tento sport vnímají prostřednictvím výuky v rámci TV, a pro svoji bakalářskou práci jsem vybrala téma *Oblíbenost atletiky v rámci tělesné výchovy na středních školách*.

Atletika je sport, který má dle mého názoru potenciál získat si každého, ať už svým poměrně vysokým počtem všestranně zaměřených disciplín, pohybem na čerstvém vzduchu, nebo snad svou mnohdy zábavnou výukou. Bohužel, časová dotace hodin školní TV je velmi malá vzhledem k tomu, kolik sportů existuje a jaké pohybové dovednosti se podle RVP mají studenti naučit. Sice jsou právě výsledky z atletických disciplín velmi často součástí pololetní známky z TV, ale pro jejich nácvik a trénink nenajdou tělocvikáři tolik času, kolik by bylo ve skutečnosti potřeba.

I tento fakt může ovlivnit to, jak studenti atletiku vnímají, ale jistě existují i další faktory. Kromě úrovně oblíbenosti atletiky u středoškoláků se budu proto zaměřovat i na zjištění dalších možných faktorů a důvodů, které úroveň oblíbenosti atletiky v rámci tělesné výchovy mohou ovlivňovat – například zázemí pro výuku atletiky, oblíbenost tělesné výchovy samotné, účast v mimoškolním sportu nebo třeba vliv tělocvikáře.

1.1 Cíle práce

Hlavním cílem mé bakalářské práce je zjistit úroveň oblíbenosti atletiky v rámci tělesné výchovy u studentů středních škol a zjistit faktory, které tuto úroveň ovlivňují.

Za účelem splnění hlavního cíle práce stanovuji tyto dílčí cíle:

- zjistit úroveň oblíbenosti tělesné výchovy a atletiky v rámci tělesné výchovy;
- porovnat úroveň oblíbenosti atletiky v rámci tělesné výchovy mezi pohlavími, mezi studenty z různých typů středních škol a mezi sportovci a nesportovci;
- zjistit oblíbenost atletiky mezi ostatními aktivitami v rámci tělesné výchovy;
- zjistit oblíbenost jednotlivých skupin atletických disciplín;
- zjistit, jaké jsou nejčastější důvody oblíbenosti a neoblíbenosti atletiky v rámci tělesné výchovy;
- zjistit, zda může vybavenost středních škol pro výuku atletiky a výuka samotná ovlivnit oblíbenost atletiky v rámci tělesné výchovy.

1.2 Přehled prací zaměřených na podobné téma

Nejprve uvádím několik studií, jejichž výsledky jsou stěžejní k doplnění teoretických informací o tématech, která níže v práci popisuji.

Olga Bílá (2006) zpracovala diplomovou práci na téma *Názory a postoje studentů středních škol na sport a jiné pohybové aktivity*. Cílem práce bylo zjistit, jaké postoje středoškoláci ke sportu zastávají, jaké jsou jejich oblíbené aktivity, pozitivní i negativní motivy vůči sportu a v neposlední řadě úroveň jejich fyzické aktivity. Autorka srovnávala odpovědi od 634 studentů z gymnázií a učilišť. Práce mě oslovila jednak kvůli výběru tématu, ale i kvůli srovnání studentů gymnázií a studentů učilišť.

Kristýna Zonková (2014) si vybrala téma *Oblíbenost atletiky na středních školách, sportovních středních školách a ve sportovních klubech*. Cílem této práce bylo zjistit oblíbenost atletiky a atletických disciplín u středoškoláků, dále oblíbenost jiných sportů v komparaci s atletikou, vybavenost středních škol k výuce atletiky a také motivy k vykonávání atletiky u atletů. Autorka zkoumala odpovědi od 122 studentů klasického gymnázia, 37 studentů sportovního gymnázia z oboru se zaměřením na atletiku a 11 učitelů TV. Je škoda, že na klasickém gymnáziu bylo zaznamenáno jen 7 členů atletických klubů, jelikož při vyšší četnosti by autorka mohla srovnat postoje mezi těmito studenty, jejich spolužáky, kteří atletiku

nevykonávají, a mezi atlety ze sportovních gymnázií. Mimo to se mi studie autorky líbila a mnoho zjištěných informací také uvádím níže v práci.

Tereza Pavlíková v roce 2014 napsala bakalářskou práci na téma *Atletika v hodinách tělesné výchovy na gymnáziích a komparace se zahraničím*. Cílem této práce, zaměřené na gymnázia ve vybraných krajích ČR, bylo zjistit rozsah výuky atletiky, vyučované atletické disciplíny, materiální a prostorové podmínky škol, náplň atletických hodin a ovlivnění podoby výuky sportovním zaměřením pedagogů. Zjištěné informace autorka porovnávala se situací v Rakousku a Německu. Pracovala s odpověďmi na 72 dotazníků vyplněných od českých učitelů TV, 17 dotazníků od německých učitelů a 37 dotazníků od rakouských učitelů. Ke své práci využívám data získaná od českých učitelů, jelikož se zaměřuji na ČR, ale práce Pavlíkové je velmi zajímavá z hlediska mezinárodního srovnání.

Stejná autorka, Tereza Pavlíková, věnovala svoji diplomovou práci v roce 2017 tématu *Atletika v hodinách tělesné výchovy z pohledu žáků gymnázií*. Cílem bylo zjistit postoj studentů gymnázií k výuce atletiky v rámci TV, jejich vztah k atletice a také k jednotlivým disciplínám. Vedlejší cíle se věnovaly například úrovni fyzické aktivity respondentů. Autorka hodnotila výsledky z dotazníků od 904 respondentů. Tento výzkumný soubor tvořili studenti 3. a 4. ročníků gymnázií z vybraných krajů ČR. Z této studie do teoretického souhrnu využívám hodně dat, které mohu v následné výzkumné části práce využít ke komparaci výsledků podobných otázek. Výhodou je velký výzkumný vzorek autorky.

2 Teoretická část práce

Teoretická část práce je zaměřena na poznatky, které jsou podkladem při tvorbě výzkumné části práce. Jsou zde uvedeny informace o atletice ve školní TV, o adolescentech a jejich vztahu a motivaci k pohybovým aktivitám a TV a v neposlední řadě jsou zde shrnuty studie o oblíbenosti napříč sporty.

2.1 Atletika ve školní tělesné výchově

Atletika je sport, který vychází z přirozených pohybů potřebných pro přežití. Už první antické olympijské hry v Olympii v roce 776 př. n. l. měly v programu atletiku (Stubbs, 2009). Disciplíny, které jsou běžně zařazené do výuky TV, zlepšují díky své přirozenosti základní lokomoční¹ pohyby cvičenců, a také jejich pohybové schopnosti – sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost i ohebnost. Díky těmto schopnostem je člověk zdatnější v osvojování základních sportovních, ale i pracovních a branných dovedností (Frano, 1984). Podle Langer (2009) atletika také přispívá k ovlivňování vztahu k tělesné výchově a pohybu.

Každá škola má svoji určitou časovou dotaci a organizaci hodin. Podle Učební osnovy předmětu tělesná výchova (1996) je časová dotace pro středoškolskou TV v rozsahu 99 hodin za ročník a atletika by z toho měla tvořit 17–21 hodin. V případě nižší dotace 66 hodin se z toho atletice dopřává 11–15 hodin ročně. Dále záleží na organizaci hodin, jelikož v jedné 45minutové cvičební jednotce se toho rozhodně nestihne vykonat tolik, co ve dvou takových hodinách za sebou. Cvičební jednotka složená ze dvou vyučovacích hodin je pro výuku nejen atletiky jistě výhodnější, jelikož se stihne provést např. více průpravných cvičení.

Pavlíková (2014) studovala výuku atletiky v hodinách TV na gymnáziích a zjistila, že průměrně je atletice věnováno 28 % hodin TV. Tento poměr je podle autorky ovlivněn materiálními a prostorovými podmínkami školy. Ještě méně časového prostoru vyhraněného pro atletiku zjistila Zonková (2014) od učitelů TV na pražských středních školách – asi jen 13 % ze všech hodin TV, z toho dvě školy atletiku ani nevyučují kvůli omezeným podmínkám.

Přes polovinu respondentů Pavlíkové (2014) uvedlo, že má jejich škola dostatečné vybavení pro výuku atletiky. Asi čtvrtina se snaží nedostatky dohnat improvizací. Zonková (2014) od svých respondentů z řad učitelů zjistila, že pouze 27 % ze škol, na kterých učitelé vyučují, má přístup k atletickému stadionu.

¹ „týkající se pohybu z místa (např. plazení, lezení, chůze, běh, skoky)“ (Slovník cizích slov, c2005-2020a, cit. 2020-12-09)

2.1.1 Atletická abeceda

Každá cvičební jednotka má začít rozcvičením a dynamickým strečinkem. U atleticky zaměřených hodin by mělo být samozřejmostí po rozcvičení a strečinku zařadit ABC. Mezi základní cviky ABC patří např. lifting, skipping, zakopávání, cval stranou, odpichy a poskoky.

Anglicky mluvící země značí ABC jako „ABC running drills“, přičemž samotné „ABC“ chápou jako zkratku těchto slov: „agility“, „balance“ a „coordination“; což se dá do češtiny přeložit jako „hbitost“, „rovnováha“ a „koordinace“. Přesně tyto pohybové schopnosti se zlepšují právě díky vykonávání ABC. Damasceno, Lima-Silva, Pasqua et al. (2015) zmiňují, že pravidelné provádění ABC profesionálními i amatérskými maratonskými běžci prospívá efektivitě a rychlosti jejich běhu a prevenci zranění. Sobarna, Hambali, Sutiswo et al. (2020) zaznamenali při trénování drillů ABC velmi příznivý vliv na sprinterské schopnosti. Rovněž se díky provádění ABC pomáhají odstraňovat nedostatky v technice běhu (Choutková-Cvrková, Beran, Sušanka, 1977), například běhu po patách (Prukner, Machová, 2011). Kromě toho je možné ABC vykonávat i v tělocvičně, což je u většiny atletických disciplín jako takových nemyslitelné.

Cacek, Kováčiková a Michálek (2011) uvádějí zajímavé varianty provádění ABC: honičky a soutěže ve družstvech, kde se cvičenci pohybují zvoleným cvikem; cviky prováděné pozadu; cviky konané přes frekvenční žebříky apod. Takové varianty mohou být pro cvičence zábavné a více motivační.

Běh je součástí většiny sportů, a proto je ABC výborná součást rozvíjení i v ostatních sportech kromě atletiky, tudíž i v rámci většiny hodin TV. Podle Weignera (1916) byl právě běh považován za znak zdatnosti zápasníka ve starověkém Řecku a Římě. Oja, Titze a Kokko et al. (2015) ve své studii kromě toho zjistili, že právě běh je jeden z nejvíce zdraví prospěšných sportů.

Na využívání ABC v hodinách atletiky v TV se ptala svých respondentů z gymnázií Pavlíková (2017). Podle ní provádění ABC zmiňovalo 69 % respondentů. Zajímavé je, že v práci stejné autorky z roku 2014 užívání ABC zmínili téměř všichni tázaní.

2.1.2 Průpravná cvičení

Průpravná cvičení urychlují osvojování a rozvoj jednotlivých pohybových dovedností (Frano, 1984). U skoku do dálky jde například o imitaci odrazových pohybů na místě a v chůzi, nácvik rozběhu a nácvik doskoku (Prukner, Machová, 2011). Lopata, Volráb a Vacula (1962)

uvádějí i příklady nácviku atletických disciplín v přírodě a v tělocvičně. Ve volné přírodě je možné např. házet kameny, šiškami, sněhovými koulemi apod. z různých poloh a pozic, což poslouží pro nácvik hodů. V tělocvičně k tomu můžeme využít plné míče, pěnové míčky nebo medicinbaly.

Podle Frana (1984) se v hodinách TV věnuje málo času průpravným cvičením a nácviku atletických disciplín. V poměrně krátké vyučovací hodině pak často ani nezbyvá dostatek času na tak důležitou aktivitu.

Pavlíková (2014) zmiňuje, že je vhodné v atletických hodinách věnovat 40 % výuky průpravným cvičením. Ve svém výzkumu autorka zjistila, že reálně je to pouze v průměru 29 % výuky a dodává: „Obsah hodin je bohužel stále směřován spíše k měření výkonů než k průpravným cvičením a zábavnějším formám výuky.“

2.1.3 Hlavní část atletických hodin

V závislosti na vyspělosti adolescentů může hlavní část výuky atletických hodin na středních školách umožňovat vykonávání více disciplín než výuka na školách základních. Jde např. o překážkové a štafetové běhy a hod oštěpem nebo diskem, samozřejmě ale ve vazbě na vybavení školy a splnění bezpečnostních podmínek. Kersenbrock, Trefný a Bém (1958) uvádějí, že disciplína hod kladivem je velmi nevhodná pro kolektivní výuku z důvodu bezpečnosti.

Základem by měly vždy zůstat běhy – rychlé a vytrvalé, skoky – do dálky nebo do výšky, hody – míčkem nebo granátem a vrh koulí. Podle Frana (1984) je v prvním ročníku studia dobré dbát na to, aby náplň TV studentům pomohla rozvíjet základní pohybové schopnosti a obecnou vytrvalost. V neposlední řadě musí tělocvikář poznat a porovnat pohybovou úroveň studentů, jelikož kromě víceletých gymnázií je složení prvního ročníku středních škol různorodé kvůli tomu, že každý student má jiné pohybové základy a návyky ze základních škol, případně zásluhou mimoškolních aktivit.

2.1.4 Atletika ve vzdělávacích programech

Pro každý obor, který se na středních školách vyučuje, je vytvořen RVP. Podle toho si jednotlivé školy tvoří ŠVP, jenž se řídí povinným rámcem učiva, který udává právě RVP, a dá se podle možností a cílů školy upravovat. RVP vymezuje závazné tematické celky, cíle a formy učiva, dále personální a materiální podmínky průběhu a ukončení vzdělávání, také časovou dotaci hodin a v neposlední řadě podmínky k ochraně zdraví (Rámcové vzdělávací programy,

2011–2020). V těchto vzdělávacích programech je povinně obsažená i TV a v rámci toho i výuka atletiky. Ve zbytku tohoto oddílu se budu věnovat tematickému celku atletika v rámci předmětu TV.

Atletika v RVP

Náhodně jsem vybrala jeden RVP z každého ze čtyř hlavních typů středních škol k porovnání. Jde o klasické všeobecné gymnázium, dále sportovní gymnázium, SOŠ s maturitou a SOŠ s výučním listem. Ve všech těchto plánech je výuka atletiky popsána velmi podobně, na gymnáziích jako „běh na dráze a v terénu (sprinty, vytrvalý běh, štafetový běh); skok do výšky nebo do dálky (podle materiálního vybavení školy); hody, vrh koulí“ (Rámcový vzdělávací program pro gymnázia, 2007 a Rámcový vzdělávací program pro gymnázia se sportovní přípravou, 2007) a na SOŠ jako „běhy (rychlý, vytrvalý); starty; skoky do výšky a do dálky; hody a vrh koulí“ (Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 23-41-M/01 Strojírenství, 2007 a Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 26-51-H/01 Elektrikář 26-51-H/02 Elektrikář – silnoproud, 2007).

Atletika v ŠVP

Dále uvádím, jak může vypadat výuka atletiky ve finálním ŠVP. Opět jsem náhodně vybrala čtyři ŠVP oborů středních škol, které se shodují s obory, jimiž byl nastíněn tematický celek atletiky v RVP.

Na Gymnáziu Plzeň, Mikulášské nám. 23, se výuka atletiky shoduje s RVP pro gymnázia a přidána jsou pouze průpravná běžecká cvičení, ABC a nízký start. (Vzdělání – brána do života: čtyřleté, šestileté a osmileté studium se zaměřením matematika a přírodní vědy, 2019)

Na Sportovním gymnáziu Emila a Dany Zátopkových v Ostravě je podle ŠVP výuka atletiky pro každý ročník jiná. Pro studenty se sportovní přípravou zaměřenou například na basketbal je v 1. ročníku prováděn běh na dráze, sprinty a skok do dálky. Ve 2. ročníku je kromě sprintů zařazen běh v terénu a vrh koulí, ve 3. ročníku štafetový běh a skok do výšky a v posledním ročníku vytrvalostní běh, trojskok a hod diskem. (Školní vzdělávací program gymnaziálního vzdělávání oboru 7942K/41 Gymnázium se sportovní přípravou, 2014)

Dále jsem vybrala SOŠ s oborem strojírenství zakončeným maturitou. Ve Školním vzdělávacím programu 23-41-M/01 Strojírenství (2013) se plán téměř shoduje s RVP k tomuto oboru.

Ve vybrané SOŠ s výučním listem je ŠVP v rámci výuky atletiky trochu rozšířený. U běhů je uveden i překážkový a štafetový běh, u skoků i varianta z místa snožmo a hody jsou obohaceny o hod oštěpem a medicinbalem.

2.1.5 Oblíbenost jednotlivých atletických disciplín

Každá atletická disciplína si najde svoje příznivce, proto je atletika tak krásný sport. Ten, kdo neholduje běhu, má ještě šanci uspět v hodech nebo skocích. Každopádně některé skupiny disciplín si najdou více příznivců než jiné.

Zonková (2014) ve své práci zjistila, že mezi nejvíce oblíbenými disciplínami u studentů vyššího obecného gymnázia a sportovního gymnázia vítězí sprinty, a to u 31 % dotazovaných studentů; u chlapců sprint zvítězil se 43 %. Dále jsou oblíbené také vytrvalostní běhy, a to u 18 % studentů. Za naopak nejméně oblíbené disciplíny vybral stejný vzorek studentů skok o tyči – 26 % respondentů, a 22 % vybralo vytrvalostní běhy.

Výsledky Ešpandra (2009), který zjišťoval oblíbenost disciplín u atletů žákovského věku, se téměř shodují s šetřením Pavlíkové (2017), a to tak, že nejoblíbenější je skok do dálky a také sprinty, naopak nejméně oblíbené jsou vytrvalostní běhy.

2.2 Adolescence

Tento oddíl práce věnuji charakteristice adolescence, jelikož jsem jako výzkumný vzorek vybrala středoškoláky, kteří právě do této skupiny zapadají. Adolescenci nejde zařadit do přesného věkového rozmezí, a to hlavně z důvodu velké interindividuální² a intraindividuální³ variability člověka (Langmeier, Krejčířová, 2006). Podle některých autorů (Langmeier, Krejčířová, 2006; Švingalová, 2002; Vágnerová, 1999) o adolescenci můžeme hovořit jako o druhé části dospívání, kdy první je puberta/pubescence, ta se pohybuje zhruba od 11. do 15. roku života, a na ni navazuje právě adolescence, která končí kolem 20. až 22. roku. Macek (2003) vynechal dělení na pubescenci a celé druhé desetiletí života rozdělil pouze na časnou, střední a pozdní adolescenci. Zároveň dodává, že adolescence je fáze mezi dětstvím a dospělostí. Petrovskij, Schmidtová, Tollingerová (1977) nazývají období 14,5–17 let jako ranou adolescenci.

² „rozdíly mezi jedinci ve sledovaném znaku, např. ve vlastnosti, urč. výkonu, délce věku aj.“ (Hartl, Nepraš, 1993, s. 81)

³ „změny, které probíhají u téhož jedince v průběhu věku“ (Hartl, Nepraš, 1993, s. 82)

Středoškoláci jsou obvykle ve věku 15–19 let, tudíž zde toto období pojmám celkově jako druhé období dospívání – adolescence.

Tak jako každé období, i tento věkový úsek se vyznačuje svými specifickými rysy. Z biologického hlediska se neodehrává tolik dějů jako ve fázi pubescence; hlavní tělesný vývoj se pomalu dokončuje, chlapci vyrovnávají zaostalost za děvčaty, zvyšuje se svalová síla (Petrovskij, Schmidtová, Tollingerová, 1977). Ze vzdělávacího pohledu jde o ukončování školní docházky a výběr profese, nebo zaměření k dalšímu studiu na vyšších typech škol (Švingalová, 2002).

Z hlediska psychosociálního je tato fáze života protkána velkými změnami. Americký psycholog G. S. Hall trefně definoval adolescenci jako „bouři a konflikt“ (Macek, 2003). Adolescenti odmítají kontrolu autorit, také od nich ale přijímají určité životní vzory. Jejich osobnost se formuje hlavně díky sebevýchově. Navazují hlubší intimní vztahy (Švingalová, 2002). Nové prožitky na rozdíl od opakovaných prožitků zpracovávají adolescenti intenzivněji než dřív a přímo je vyhledávají. Chtějí urychlit proces dosažení cíle – navazují krátkodobé vztahy, dále je lákají adrenalinové sporty a často i nelegální aktivity například v podobě požívání alkoholu nebo lehkých drog. Snaží se oddálit dospělost, mají potřebu volnosti a svobody a ignorují hodnoty života rodičovské generace (Vágnerová, 1999). V této fázi života se zdokonaluje schopnost ovládat složité intelektuální operace. Kognitivní funkce adolescenta jsou velmi blízko těm v dospělosti (Petrovskij, Schmidtová, Tollingerová, 1977). Adolescence je tudíž jakýmsi přechodníkem, který mění osobnost člověka a ten posléze přechází do dospělosti.

2.2.1 Význam pohybové aktivity adolescentů

Pohybová aktivita je důležitá v každém věku, toho by si měli být vědomi všichni. Pravidelný a dostatečný pohyb je odrazovým můstkem nejen pro fyzickou kondici, ale i pro celkové zdraví našeho organismu. Posiluje náš kardiovaskulární systém, opěrnou soustavu, posturu těla, šlachy a klouby, svalovou sílu, dýchací systém a v neposlední řadě i dobrý duševní stav. Speciálně v období dětství, ale také v dospívání, je důležité budovat pozitivní vztah k pohybu.

„Fyzická aktivita v dospívání může přispět k rozvoji zdravého životního stylu v dospělosti a přispět ke snížení výskytu chronických onemocnění.“ (Hallal, Victora, Azevedo et al. 2006)

Bendíková, Dobay (2017) tvrdí, že TV na základních a středních školách posiluje vztah k fyzické aktivitě a zdraví v dospělosti. To je důležitý poznatek, jelikož spousta lidí v současné

době si myslí, že dvě hodiny TV týdně pro školáky nic neznamenají a „nespasí“ jejich potřebu pohybu. Naopak, hodina TV může být velkým přínosem nejen pro aktuální potřebu pohybu, ale i pro aktivní budoucnost jedince.

2.2.2 Postoj adolescentů ke sportu a úroveň jejich pohybové aktivity

Z charakteristiky adolescentů je jasné, že jejich osobnost je často velmi složitá. To platí i o jejich postoji ke sportu a následné pohybové aktivitě. V poslední době nejen adolescenty negativně ovlivňuje rychlý pokrok moderních technologií, které lákají k jejich používání na úkor pohybu na čerstvém vzduchu. V roce 2006 dělali Frömel, Bauman, Nykodým a kol. výzkum, kdy zjistili, že podle programu Healthy people 2010 splňuje požadavky nastavené úrovně pohybové aktivity pouze 39,69 % obyvatel naší země.

Jansa (2017) zjistil, že úroveň pohybové aktivity a sportu u 15–18letých adolescentů se do roku 2015 lehce zvýšila oproti roku 2000, ale i přesto se velká část adolescentů vůbec nehýbe. Polívka (2016) porovnával úroveň pohybové aktivity adolescentů v roce 2012 a 2015 a zjistil, že tato úroveň naopak klesla. Nosková (2013) odhalila velmi chabou závislost mezi pohybovou aktivitou a tělesnou zdatností u 15–17letých adolescentů. Nedá se jednoznačně říct, zda je nynější společnost méně pohybově aktivní než v předchozích letech, ale dovolila bych si tvrdit, že zvýšení tělesné aktivity by mládeži jen prospělo.

Naopak Stáhala (2017) uvádí, že skoro 95 % jeho respondentů ze středních škol uvedlo pozitivní vztah ke sportu. Machová (2019) zjistila kladný vztah ke sportu u 76 % studentů, z toho převažovali chlapci. Bílá (2006) zjistila, že 74 % respondentů přisuzuje pohybovým aktivitám velký význam.

Gargelová (2016), Nováková Lokvencová (2012), Pavlíková (2017), Polívka (2016), Polová (2008), Stýskal (2009), Vašíčková, Groffik, Frömel et al. (2013) zjistili, že chlapci jsou pohybově více aktivní než dívky. Velkou část dne adolescenti prosedí, což je samozřejmě zapříčiněno i sedavým způsobem školní výuky a již zmíněným technickým pokrokem, který nám často zjednodušuje život a následkem toho lidem chybí dostatek pohybu.

Výzkumy Novákové Lokvencové (2012) a Halasové (2013) zjistily, že značnou část školní pohybové aktivity tvoří pohybová aktivita vykonaná o přestávkách. Dále bylo Novákovou Lokvencovou (2012) a Vašíčkovou, Groffikem, Frömelem et al. (2013) zjištěno, že chlapci jsou o přestávkách více aktivní než děvčata.

Nováková Lokvencová (2012) dále zjistila, že starší adolescenti jsou více pohybově aktivní než mladší adolescenti pod 16 let věku. To znamená, že většina středoškoláků by měla být více aktivní než školáci ze základní školy a prvních ročníků středních škol.

Adolescenti jsou více aktivní ve školních dnech ve srovnání se dny víkendovými (Nováková Lokvencová, 2012; Halasová, 2013; Polívka, 2016). Vašíčková, Groffik, Frömel et al. (2013) a Stýskal (2009) zjistili to stejné pouze u chlapců, přičemž u dívek tomu bylo naopak.

Celkově je úroveň pohybové aktivity adolescentů lehce nižší, než by měla být. Značná část adolescentů nevykonává žádnou aktivitu.

Postoj k tělesné výchově

Volnočasové sporty se nedají zcela srovnávat se školní TV. Výuka TV může být ovlivněna pozitivními i negativními faktory, například stylem výuky učitele, náplní hodin, omezenými prostory k výuce, nedostatkem vybavení apod.

Podle Fuskové (2016) a Gargelové (2016) je na základní i střední škole signifikantní rozdíl mezi studenty, kteří mají předmět TV oblíbený a těmi, kteří ho oblíbený nemají. U těch, kteří TV uvedli jako oblíbený předmět, zjistila Fusková mnohem pozitivnější ohlas na právě zrealizovanou hodinu TV. Gargelová mimo to zaznamenala v této skupině studentů více provedených kroků za dobu vyučovací hodiny.

Frömel, Novosad, Svozil (1999) zkoumali vztah k výuce TV na základních i středních školách. Zjistili, že dívky mají k TV lepší postoj než chlapci a totéž zjistila Gargelová (2016). Naopak Stáhala (2017) a Fikejz (2020) zaznamenali častější oblibu TV u chlapců a podle Gargelové chlapci označovali TV vícekrát jako oblíbený předmět než děvčata.

Gymnaziální respondenti Pavlíkové (2017) se z větší části, z 83 %, vyjadřují k TV pozitivně. „Jednoznačně pozitivní“ vztah k TV má 40,6 % respondentů a variantu „spíše pozitivní“ 42,4 % respondentů.

Machová (2019) uvádí, že téměř 56 % studentů gymnázia rádo chodí na hodiny TV. Až 70 % studentů volí pozitivní výrazy ohledně otázek na výuku TV.

Fikejz (2020) dělal výzkum mezi různě zaměřenými typy SOŠ a zjistil, že 80 % respondentů uznává předmět TV jako důležitý. Většinou se objevují pozitivní reakce na tento předmět u tohoto autora i u ostatních.

Faktory ovlivňující postoj ke sportu

Důležitou roli k vykonávání sportů u mládeže hrají fyziologické, genetické a vývojové faktory. Dále musíme uvažovat ovlivnění člověka kulturou a prostředím, ve kterém žije, a nesmíme zapomenout ani na psychologické a sociální hledisko. (Kohl, Hobbs, 1998)

Velkou roli hraje také rodičovská podpora (Trost, Loprinzi, 2011). Zde můžeme zařadit psychologické a motivační hledisko podpory, a kromě toho i ekonomické a sociální hledisko.

Aby se zájmy dítěte vyvíjely správným směrem, je zapotřebí mu zabezpečit stabilní domov a dostatečné věnování se ze strany rodičů, kteří mají obvykle velkou zásluhu na budoucnosti dítěte. Vliv rodičů ovlivňuje pohled na život, a tudíž i na pohybovou aktivitu a zájmy celkově. (Slepičková, 2001)

Současná situace v době epidemie nemoci COVID-19

Rok 2020 přinesl pro naše lidstvo velkou změnu, když se po celém světě rozšířila nemoc COVID-19. V České republice tato epidemie zapříčinila uzavření škol na několik měsíců. Jelikož svou práci tvořím ve dnech, kdy tato epidemie všem lidem silně ovlivňuje život, zmiňuji pár poznatků, které souvisí s úrovní pohybové aktivity v této době.

„Předběžné důkazy uvádějí významné snížení fyzické aktivity, zvýšení sedavého chování a narušení spánkových režimů/kvality spánku u dětí a adolescentů“ (Bates, Zieff, Stanford et al., 2020), (překlad vlastní⁴).

Samozřejmě jsou i takoví lidé, kteří se snaží svůj volný čas zapříčiněný pozastavením chodu obchodů a služeb využít právě k pohybu, avšak nezanedbatelná část dospělých přišla o povinnosti jako např. dopravování se do práce, vodění dětí do školy a na kroužky a podobně. Určitě bych zmínila i ztrátu příležitostí k volnočasovým aktivitám jako je plavání, cvičení v posilovně, cvičení se skupinou atd.

Školákům nyní kvůli distanční výuce odpadla povinnost dopravovat se do školy a využívat přestávky mezi výukou k pohybu – což je vzhledem k uvedeným studiím velká část vykonané aktivity. Dále přichází minimálně o dvě hodiny TV týdně a samozřejmě i o spoustu volnočasových aktivit.

⁴„Preliminary evidence reports significant decreases in physical activity, increases in sedentary behavior, and disrupted sleep schedules/sleep quality in children and adolescents.“

Ačkoli se může zdát, že všichni lidé prožívají tuto situaci stejně, není tomu tak. Značně záleží na již zmíněných okolních ovlivňujících faktorech, a to nejen v době epidemie koronaviru. Jen budoucnost ukáže, jak moc tato epidemie ovlivní právě školáky.

2.2.3 Porovnání studentů gymnázií a odborných škol ve vztahu k pohybovým aktivitám

V této práci je mimo jiné srovnávám postoj k TV a atletice mezi studenty SOŠ s výučním listem, SOŠ s maturitou a gymnazisty. Jelikož jsou náplň a cíl výuky mezi těmito typy středních škol odlišné, jsou značné i rozdíly v mentalitě jejich studentů, a to hlavně mezi studenty gymnázií a učňovských oborů s výučním listem.

Jelikož jsou gymnazisté vedeni k porozumění všeobecným znalostem, je dost možné, že budou také rozdílně přemýšlet o přínosech pohybových aktivit. V pilotní studii Vašíčkové, Neulse a Frömela et al.⁵ o úrovni znalostí o problematice zdraví a pohybové aktivity, která byla prováděna pomocí vědomostního testu, se zjistilo, že studenti gymnázií jsou na tom se znalostmi o tomto tématu lépe než studenti SOŠ. S ohledem na vyučování biologie člověka ve třetím ročníku mají studenti právě těchto ročníků nejlepší znalosti o tomto tématu. V testu také lépe uspěly dívky než chlapci.

Na úroveň fyzické aktivity má velký podíl ekonomická a kulturní hodnota. Čím vyšší kulturní nebo ekonomický kapitál, tím vyšší účast na sportovních aktivitách (Wilson, 2002).

Slepičková (2001) ve svém výzkumu dokazuje platnost faktu, že čím vyšší vzdělání člověk má, tím je vyšší pravděpodobnost, že aktivně sportuje. Dodává, že některé sporty a aktivity jsou pro sociálně slabé rodiny zcela nepřístupné a pro část rodin nejsou přístupné dokonce vůbec žádné sporty.

Výsledky Slepičkové (2001) potvrzuje i Bílá (2006), která ve svém výzkumu zjistila, že o 22 % více gymnazistů aktivně sportuje ve srovnání se studenty učilišť.

Z výše uvedených poznatků se dá vyvodit, že studenti gymnázií by měli mít lepší „startovní pozici“ pro rozvoj úrovně fyzické aktivity než studenti SOŠ a učilišť. Proto by měl vztah a zájem o sport u adolescentů navštěvujících gymnázium dosahovat vyššího stupně, a to samé se předpokládá u výsledné pohybové aktivity těchto adolescentů.

⁵ (Mužík, Süß, Katedra tělesné výchovy, 2009, s. 166-125)

2.3 Motivace

Motivace v životě člověka hraje nenahraditelnou roli při plnění úkolů, povinností, ale i každodenních potřeb. Motivace „je obecným označením pro všechny podněty, které vedou k chování, resp. k určitému chování“ (Homola, 1977).

Slepička, Hošek, Hátlová a kol. (2009) chápou motivaci jako soubor různých motivů, které se navzájem prolínají. Homola (1977) dále vysvětluje pojem motivace podobně a dodává, že právě ony různé motivy, které přichází z různých stran a v různých mírách, ovlivňují každého člověka jinak, a to je důvod, proč se každý jedinec chová ve stejné situaci odlišně. Není proto možné míru motivace nijak měřit, zůstává jen možnost pozorovat změny v chování.

Řepka (2005) uvádí popis motivace z hlediska hédonického⁶ přístupu, který se zaměřuje na libé a nelibé prožitky. Nelibým prožitkům se člověk snaží vyhnout a případně jim uniknout. Podle toho mění své chování.

Z fyziologického hlediska se díky motivům chování uvolňuje potřebná energie k vykonání daných pohybů. Stručně řečeno, když člověk vydal hodně energie, nebo naopak se mu nedostalo dostatku energie z potravy a tělo strádá, nejen, že má člověk problém zachovat úroveň fyzické aktivity ve stejné míře tak, jako když pracuje s dostatkem energie, ale i jeho chování a psychika nejsou na obvyklé úrovni. Kromě dostatku energie je také potřeba stimulujícího prostředí. (Homola, 1977)

2.3.1 Motivace v tělesné výchově

Motivaci k pohybu a motivaci ve vzdělávání je udělena zvláštní pozornost. Není se čemu divit, jelikož pohyb je odjakživa nedílnou součástí lidstva a jeho přežití, a díky vzdělávání máme zase možnost posouvat kvalitu našeho života i života společnosti na vyšší úroveň. Vzdělávání = učení; díky učení se předávají dovednosti, zkušenosti, vědomosti a návyky dalším generacím, které s nimi dále pracují a společnost se vyvíjí dál a dál.

Pohyb a vzdělávání popisují společně proto, že dohromady tvoří školní TV. Může se zdát, že TV nemá se vzděláváním nic společného, protože je to podle mnohých jenom „učení se kotrmelců a stojek“, ale pořád je to povinný školní předmět, který rozvíjí osobnost mladého člověka a snaží se u něj vybudovat celoživotně pozitivní vztah k pohybu. Je mi však jasné, že

⁶ „zaměřený na příjemnosti a požitky života, vyhýbající se aktivně nepříjemnostem“ (Slovník cizích slov, c2005-2020b, cit. 2021-02-17)

tento předmět nemusí každého studenta naplňovat, tak jako ani ostatní předměty si nikdy nepřitáhnou všechny studenty na svoji stranu.

Motivace ze strany učitele je proto v TV velice důležitá. Vytvořením správné atmosféry při hodinách prostřednictvím vhodného výběru náplně hodiny, jejím vedením, hodnocením a klasifikací může vzniknout příjemné prostředí pro všechny studenty a jejich motivační úroveň se zvedá (Řepka, 2005). Z konkrétnějších motivačních složek bych mimo jiné pozvedla například hudbu, která může tvořit příjemnou a efektivní motivaci k pohybu (Mužík, Süs, 2009). Fikejz (2020) zjistil, že pouze pětina zkoumaných SOŠ z jeho studie zařazuje do výuky TV cvičení s hudbou.

Výuka školní TV dokonce dokáže ovlivnit výběr sportu, kterému se bude dítě v budoucnu věnovat. Většinou se to tak děje u žáků základních škol, kteří ještě nemají diferencovaný výběr a chodí např. do sportovní přípravy. V pozdějším věku se již začínají specializovat na trénink sportu, ve kterém se jim daří nebo je pro ně atraktivní. (Slepička, Hošek, Hátlová a kol., 2009)

Motivace školáků

Jak jsem již podotkla, motivace je směs několika různých motivů, které přichází z různých stran. Ve výuce můžeme rozlišit čtyři zdroje motivů:

- biologická potřeba pohybu;
- vnější motivy – pozitivně a negativně podmíněné motivace, odměna – pochvala a trest – napomenutí;
- soutěžní motivy – srovnávání výsledků sebe sama se spolužáky nebo se svými výsledky z minulosti;
- vnitřní motivy – aktivní zapojení studentů, trvalý zájem o pohyb.

Pro dlouhodobě úspěšnou výuku je nutné tyto motivy vhodně kombinovat a udržovat jejich přiměřenou intenzitu. (Klimtová, Skeřil, 1989; Sýkora, Kostková, Sodomá a kol., 1985)

Podle výsledků studií autorů Lonsdale, Rosenkranz, Sanders et al. (2013) a Prusak, Treasure, Darst et al. (2004) je ve výuce TV nejvíce motivující způsob, kdy učitel nabídne studentům možnost volby z několika pohybových aktivit při určování náplně hodiny a studenti si sami vyberou podle svých preferencí.

Míra motivace může chování člověka ovlivnit jak pozitivním směrem, tak tím negativním. Pokud je totiž motivace k určité činnosti nízká, nebo chybí úplně, je velmi těžké se přimět danou aktivitu splnit, natož ji splnit s chutí a dobrou náladou.

Studie Bílé (2006) naznačuje, že nejčastější důvod, proč středoškoláci mimoškolně nesportují, i když by chtěli, je právě chybějící zájem a nízká motivace. Filáková (2020) ve své práci zjišťovala naopak nejčastější motiv k pohybové aktivitě a souhlasně uvádí také motiv zájmu.

Hanková (2016) uvádí jako hlavní motivační faktor u studentů středního odborného učiliště vnitřní motivaci, do čehož patří mimo touhy o zlepšení kondice, postavy a pohybových dovedností i onen vlastní zájem o sportování.

2.4 Oblíbenost sportů a sportovní preference

Každý člověk si někdy zkusil nebo provozoval rekreační sport. Který sport je ale nejvíce provozovaný ze všech? A který je nejoblíbenější?

Jednou z cest, jak otázky zodpovědět, je zjistit sport, kde je nejvíce registrovaných sportovců v jednotlivých svazech. Za Českou republiku jasně vítězí fotbal, který v roce 2019 celkově přesáhl 337 tisíc členů. Následuje atletika se 79 tisíci členů a tenis se skoro 70 tisíci členů. Deset sportů s nejvyšším počtem registrovaných členů i s rozdělením na pohlaví je uvedeno v *Tabulce 1*. (Český statistický úřad, 2020)

Tabulka 1: Počty členů sportovních svazů pro rok 2019.⁷

sport	celkem členů	muži	ženy
fotbal	337 154	319 792	17 362
atletika	79 324	41 216	38 108
tenis	69 791	44 959	24 832
golf	52 262	36 270	15 992
volejbal	44 450	16 959	27 491
basketbal	42 207	27 088	15 119
judo	36 769	28 363	8 406
lední hokej	35 751	33 904	1 847
lyžování	30 465	18 826	11 639
stolní tenis	27 174	24 281	2 893

⁷ Zdroj informací: Český statistický úřad (2020)

Dále porovnávám výsledky studií, které se buď přímo zaměřují na oblíbenost sportů, nebo to zjišťovaly jako vedlejší cíl.

Slepičková (2001) uvádí studii z roku 1998, kdy byly u chlapců středoškoláků nejoblíbenější tyto tři sporty: fotbal, cyklistika, posilování, a u děvčat tyto sporty: cyklistika, aerobik, volejbal. Oblíbenost fotbalu jasně převládá u chlapců z učňovských oborů. Středoškolští respondenti Bílé (2006) preferují nejvíce fotbal, florbal a volejbal. Respondenti z gymnázia vybrali fotbal, volejbal a cyklistiku. Respondenti z učňovských oborů mají nejraději fotbal, bojové sporty a florbal. Drábová (2009) se ptala středoškolských respondentů na oblíbenost aktivit v TV a zjistila, že ze 41 % jsou oblíbené míčové hry, z 12 % „nic“ a atletika uspěla jen u 2 % odpovědí. Nejčastěji provozované sporty jsou míčové hry, vodní sporty a zimní sporty. Atletice se věnuje 5 % dotazovaných adolescentů. Stýskal (2009) uvádí jako nejoblíbenější sport gymnazistů fotbal, u gymnazistek volejbal. Tyto sporty jsou podle autora práce na vybrané škole nejvíce prováděny. Gymnaziální respondenti Zonkové (2014) uvádějí jako nejoblíbenější plavání, potom volejbal – tyto dva sporty hlavně u děvčat – a na třetím místě atletiku a fotbal – ten je oblíbený hlavně u chlapců. Atletiku děvčata z klasického gymnázia ohodnotila průměrnou známkou 3,5 a chlapci ji ohodnotili trochu lépe – průměrnou známkou 2,9. Hanková (2016) uvádí tři nejoblíbenější sporty v rámci TV na středním odborném učilišti: házená, volejbal a badminton. Výsledek je ovlivněn specifickou náplní jejich TV, kdy se tyto sporty často provozují. Jansa (2017) zjistil v roce 2015 tyto nejoblíbenější sporty u 15–18letých gymnazistů – chlapců: fotbal, cyklistika a běhání. U stejně starých děvčat to byly tyto sporty: beachvolejbal, posilování – domácí cvičení a orientační běh.

Podle webu „Total sportek“ je prvních pět nejpopulárnějších sportů na celém světě těchto: fotbal, basketbal, kriket, tenis a atletika. Web Stadium Talk (2020) uvádí nejpopulárnější sporty na amerických středních školách. Uvádím prvních pět sportů sestupně dle počtu účastníků: venkovní atletika, americký fotbal, basketbal, fotbal a volejbal.

Zhodnocením tohoto souhrnu výsledků vyplývá, že atletika má v České republice velké zastoupení členů z řad lidí všech věkových skupin, ale na středních školách nepatří mezi nejvíce oblíbené sporty. Celosvětově si atletika nevede špatně a v Americe je dokonce nejvíce provozovaným sportem u středoškoláků.

Je zajímavé, že ačkoli má atletika v ČR velký počet členů, i přesto nebývá u středoškoláků tolik oblíbená. Nejvíce oblíbené jsou kolektivní sporty. Velmi dobře si u nás i ve světě vede

fotbal, který je populární jak v aktivním provozování, tak v diváckém pozorování (Slepičková, 2001).

2.4.1 Oblíbenost atletiky v tělesné výchově

Na oblíbenost atletiky v rámci TV u gymnazistů se ve svých pracích zaměřily již zmíněné autorky Zonková (2014) a Pavlíková (2017).

Zonková uvádí, že pozitivní postoj k atletice má asi 29,5 % respondentů. Asi 51,5 % respondentů má k atletice neutrální vztah a zbytek, asi 19 % respondentů, zaujímá vyloženě negativní postoj.

Pavlíková (2017) z výsledků také usuzuje, že atletika není oblíbená náplň hodin. Zcela pozitivní postoj má k atletice pouze 16,2 % respondentů, spíše pozitivní postoj 43,7 % a zbylých 40,1 % atletiku kladně nevnímá. U děvčat negativní postoj převažuje. Zajímavé je srovnání vztahu mezi postojem k TV a postojem k atletice. Studenti s negativním postojem k TV mají z většiny případů i negativní postoj k atletice. Pouze 3,2 % studentů s negativním postojem k TV má na atletiku pozitivní názor. Naopak se vyskytlo 26,5 % respondentů, kteří mají kladný vztah k TV, ale atletiku rádi nemají.

3 Výzkumná část práce

Cílem této části práce je v nejdůležitějších rovinách vyhodnotit získané odpovědi na téma oblíbenosti atletiky v rámci tělesné výchovy od respondentů z těchto typů škol – SOŠ s maturitou, SOŠ s výučním listem, gymnázium a sportovní gymnázium s rozšířenou výukou TV; dále je interpretovat a odpovědět jimi na výzkumné otázky, které budou vést k naplnění daného cíle mé bakalářské práce.

3.1 Výzkumné otázky a použité metody

3.1.1 Výzkumné otázky

- Jaká je úroveň oblíbenosti atletiky v rámci TV u středoškoláků, dále mezi pohlavími, mezi studenty z různých typů škol a mezi atlety, bývalými a současnými sportovci a nespportovci?
- Jaká je oblíbenost atletiky ve srovnání s oblíbeností TV?
- Jaká je úroveň oblíbenosti atletiky mezi ostatními aktivitami v rámci TV?
- Jaká je oblíbenost jednotlivých skupin atletických disciplín?
- Jaké jsou nejčastější důvody oblíbenosti a neoblíbenosti atletiky v rámci TV?
- Může úroveň vybavenosti středních škol pro výuku atletiky a výuka samotná ovlivnit oblíbenost atletiky?

3.1.2 Použité metody

Pro vlastní šetření jsem vybrala kvantitativní metodu výzkumu, díky níž je možné zjistit postoje většího množství studentů, a to konkrétně pomocí dotazníkového šetření.

Nejdříve jsem zamýšlela oslovit konkrétní školy, aby byla jistota stejného poměru studentů ze všech typů středních škol. Kvůli epidemii koronaviru jsem byla nucena z hygienických důvodů vyřadit možnost rozdání vytištěných dotazníků přímo studentům v konkrétních školách. Zvolila jsem tudíž „online cestu“ obesílání emailů zástupcům ředitelů škol a tělocvikářům, kde jsem prosila o spolupráci s jejich studenty při sběru dat. Bohužel jsem touto cestou neobdržela žádnou reakci, tudíž jsem finálně zvolila metodu náhodného výběru.

Vybrala jsem možnost sbírat odpovědi elektronicky pomocí zasílání dotazníků na dotazníkové online platformě *Survio*. Dotazníky jsem zasílala známým a kamarádům, díky kterým byly dotazníky šířeny mezi další středoškoláky.

Prvotní neúspěch se sběrem dat беру pozitivně. Ostatní práce, které se zabývají podobným tématem jako ta moje, ke svému šetření vybírají konkrétní školy. V tomto je tato práce jiná.

Jako nevýhodu těchto metod šetření z vlastní zkušenosti z tohoto výzkumu uvádím nemožnost upřesnění otázek respondentům, což zapříčinilo pár zmatků, hlavně u otázky 13., ke které se níže v práci vyjadřuji. Některé otázky jsou vyplněny nelogicky vzhledem k předchozím odpovědím. V případě, že nebylo zřejmé, co měl dotyčný na mysli, bylo nutné dané dotazníky vyřadit z výzkumu.

Dotazníky jsem zpracovávala pomocí již zmíněné online platformy *Survio*. Základní verze této platformy zaznamenané odpovědi u jednotlivých otázek převedla na grafy. Dále jsem zpracovala jednotlivé odpovědi tak, že jsem je filtrovala, a s pomocí klasické kalkulačky převedla do procentuálních hodnot, které jsem následně převedla na tabulky či grafy.

Rozdíl mezi anketou a dotazníkem

Podle Kutnohorské (2009) je dotazník „standardizovaným souborem otázek, jež jsou předem připraveny na určitém formuláři“. Anketou podle stejné autorky rozumíme „nejjednodušší výzkumnou techniku, která je velmi často používána při průzkumných šetřeních. ... Ve srovnání s technikou dotazníkového šetření používá anketa většinou uzavřené otázky umožňující snadnou orientaci v problému a rychlou odpověď“. Také dodává, že anketa obsahuje méně otázek než dotazník.

Podle Kutnohorské má dotazníkové šetření výhodu jednoznačné formulace otázek a možnosti zpracování výsledků na počítači. Jako nevýhody tato autorka uvádí nemožnost zpřesnění či opravení špatně položené nebo neporozuměné otázky, dále nízkou návratnost nebo nevhodně zvolenou délku dotazníku.

3.1.3 Charakteristika použitého dotazníku

Dotazník je tvořen 19 otázkami; z toho je 9 uzavřených, 6 polootevřených, 2 otevřené a 2 škálové.

První 4 a poslední 2 otázky jsou směřovány spíše k charakteristice respondentů. Jedná se o informace o pohlaví, ročníku studia, typu školy, počtu hodin TV týdně a účasti na trénincích ve sportovním oddíle.

V *Příloze* se nachází offline podoba dotazníku se stejným textem a otázkami, které byly respondentům zaslány v online podobě.

Návratnost dotazníku

Kontaktování respondentů probíhalo od března 2020 do února 2021.

Na jaře 2020 jsem sbírala data od studentů všech ročníků středních škol. Od nového školního roku jsem zastavila sběr dat od studentů prvních ročníků, a to z důvodu nedostatečné zkušenosti s výukou TV na střední škole, a později také z důvodu uzavření škol zapříčiněné epidemií koronaviru.

Při sběru dat jsem usilovala o vyrovnanost poměru odpovědí od studentů všech čtyř daných typů škol, bohužel jsem však odpovědí od studentů ze sportovních gymnázií a SOŠ s výučním listem nesehnala dostatek. Ze strany studentů odborných škol šlo o jistý nezájem, jelikož jsem kontaktovala výrazně větší množství studentů, než jaká byla návratnost dotazníku.

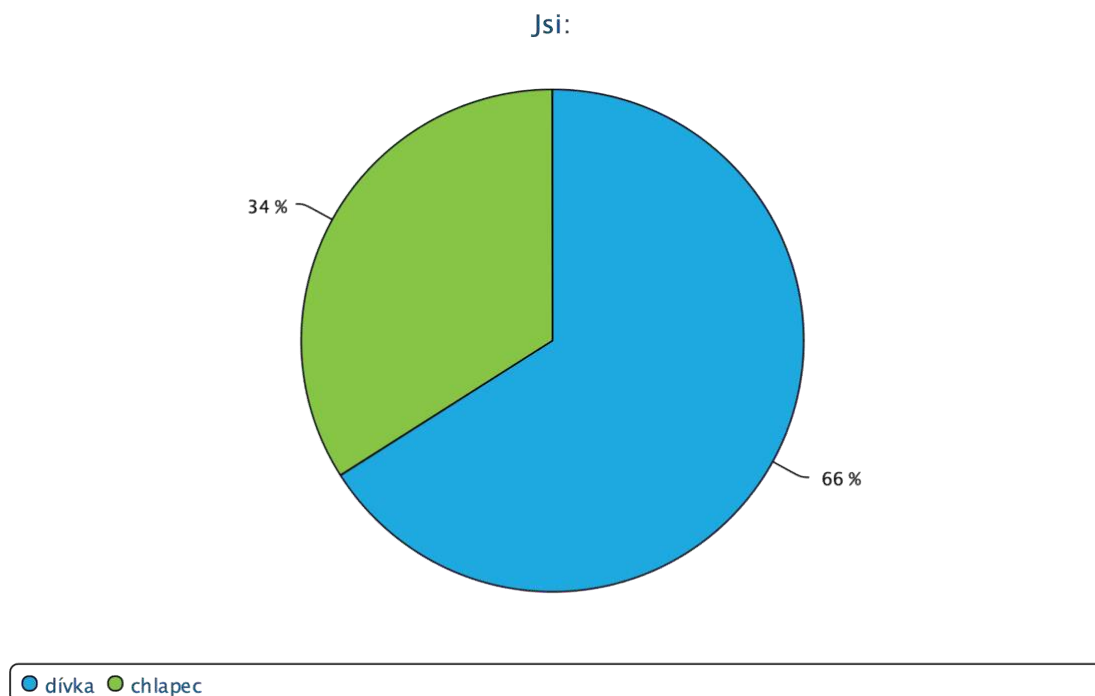
Po ukončení sběru dat byly zaznamenány odpovědi od 210 respondentů.

Vyřazené dotazníky

Z celkového počtu 210 vyplněných dotazníků jsem byla nucena vyřadit 10 z nich; 6 dotazníků kvůli nedostatečnému vyplnění, 3 kvůli uvolnění respondentů z TV a 1 kvůli tomu, že respondent nespadal do cílové skupiny – nechodí na běžné hodiny TV a má v rámci školy pouze vlastní tréninky.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

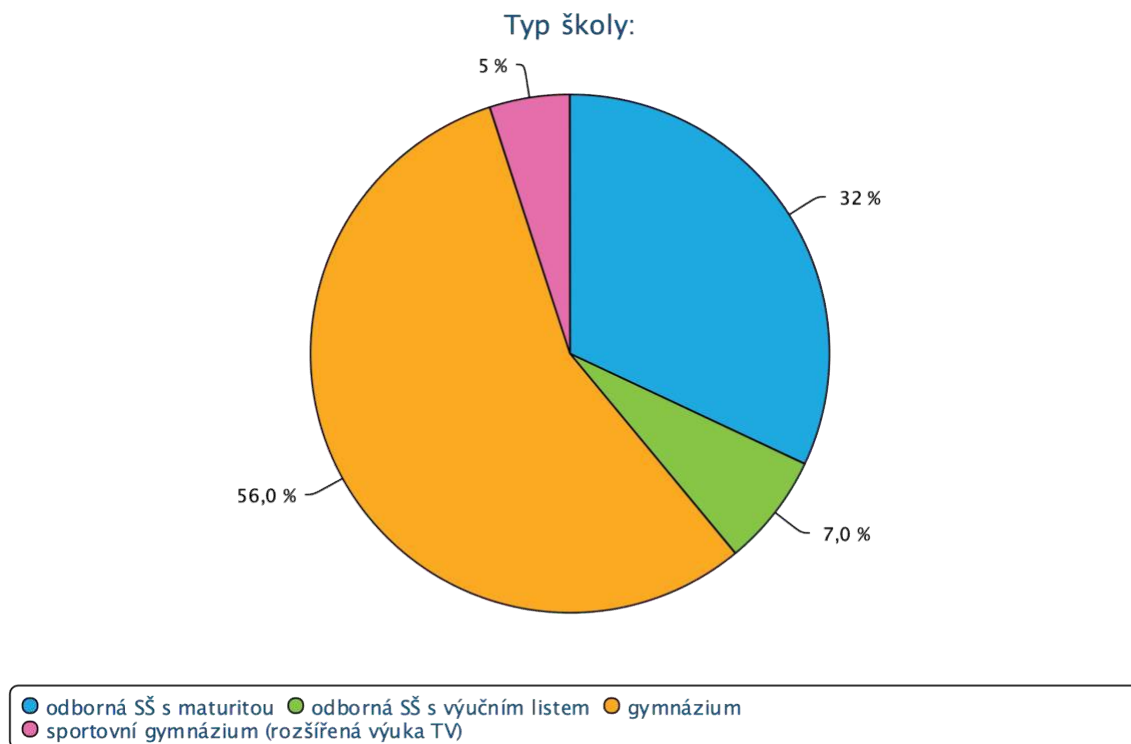
Výzkumný soubor se skládá z odpovědí od 200 studentů a studentek středních škol, konkrétně 132 dívek a 68 chlapců – pro procentuální zastoupení viz *Graf 1*.

Graf 1: Zastoupení respondentů podle pohlaví.

V *Grafu 2* je zobrazeno procentuální zastoupení respondentů podle typů škol. Největší část představují gymnazisté – 112 respondentů neboli 56 %, dále studenti SOŠ s maturitou – 64 respondentů neboli 32 %, studenti SOŠ s výučním listem – 14 respondentů neboli 7 % a studenti sportovních gymnázií s rozšířenou výukou TV – 10 respondentů neboli 5 %.

Vzhledem k nedostatku respondentů ze SOŠ s výučním listem a respondentů ze sportovních gymnázií není možné vyvozovat jednoznačné závěry ohledně porovnání rozdílů mezi těmito studenty a studenty jiných škol.

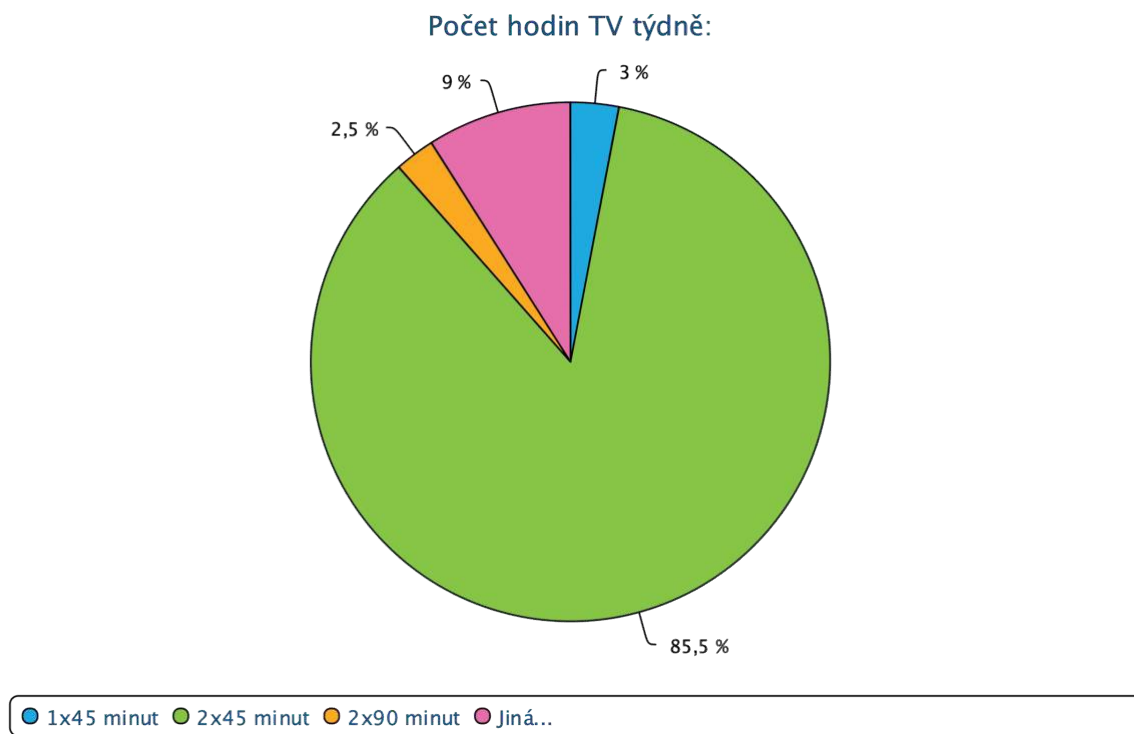
Graf 2: Zastoupení respondentů podle typu školy.

V odpovědi na další otázku respondenti uváděli svůj ročník studia. Nejvíce z nich tvoří studenti 4. ročníků – 36 %, dále studenti 3. ročníků – 31,5 %, studenti 2. ročníků – 22,5 % a nejméně je studentů 1. ročníků – 10 %. Počty respondentů z jednotlivých typů škol rozdělených podle ročníků studia jsou zobrazeny v *Tabulce 2*.

Tabulka 2: Počty respondentů podle ročníků na jednotlivých typech škol.

	Gymnázium	Sportovní gymnázium	SOŠ s maturitou	SOŠ s výučním listem	Celkem (n)	Celkem (%)
1. ročník	11	2	4	3	20	10
2. ročník	14	4	25	2	45	22,5
3. ročník	35	4	15	9	63	31,5
4. ročník	52	0	20	-	72	36

Čtvrtá otázka v dotazníku směřovala na počet hodin TV týdně. Nejčastější odpovědí byla varianta „2 × 45 minut“, kterou zvolilo 85,5 % studentů. Na *Grafu 3* je procentuální zastoupení odpovědí z dotazníku.

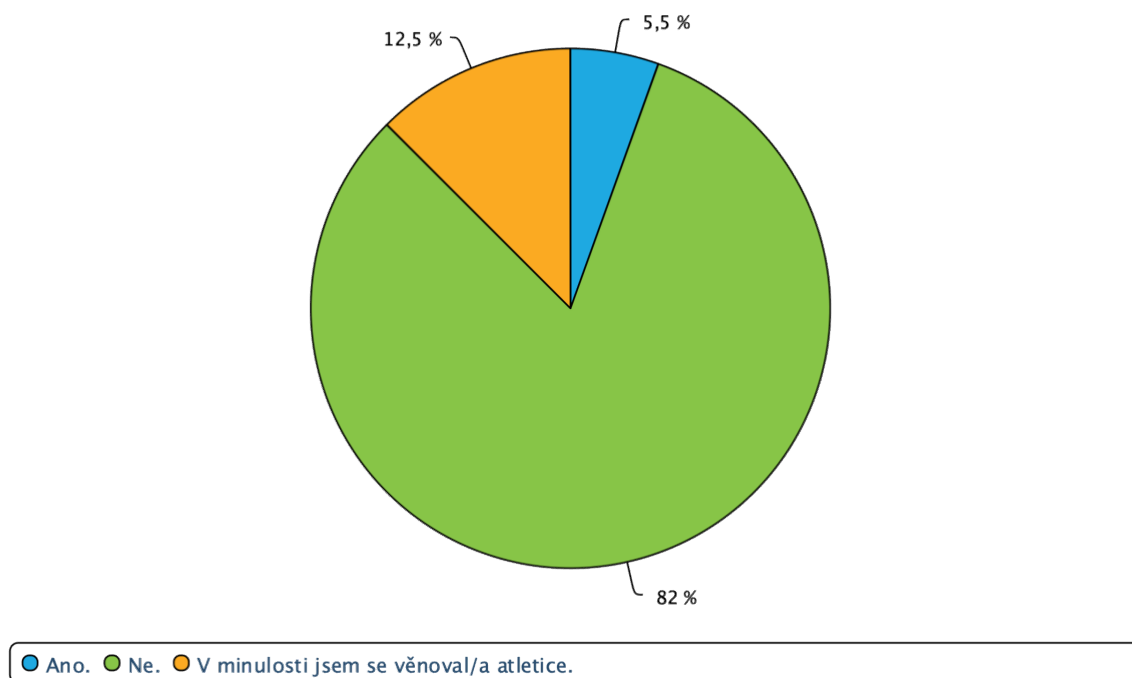
Graf 3: Zastoupení respondentů podle časové dotace hodin TV týdně.

Menší část respondentů, dohromady zbylých 14,5 %, odpovídala velmi různě. U 4 % respondentů se objevila odpověď s nižší časovou dotací než alespoň 2 × 45 minut týdně, z toho všichni jsou studenti SOŠ. Jeden respondent dokonce uvedl hodinovou dotaci pouze 1 × 30 minut týdně. 2 % respondentů má stejnou časovou dotaci jako většina, ale pouze 1 × týdně, tzn. 1 × 90 minut týdně. Zbylých 8,5 % respondentů má vyšší časovou dotaci, sem spadá 70 % studentů sportovních gymnázií s rozšířenou výukou TV, ale také někteří respondenti z gymnázií a SOŠ s maturitou – konkrétně jen 4,5 % z celkového počtu gymnaziálních respondentů a skoro 8 % ze studentů SOŠ s maturitou.

Další dvě otázky týkající se charakteristiky respondentů jsou zaměřeny na mimoškolní pohybovou aktivitu, konkrétně na účasti na trénincích v rámci nějakého sportovního oddílu.

První otázka se zaměřuje pouze na atletiku. Většina, 165 respondentů neboli 82 %, nikdy atletiku neprovozovala ani v současnosti neprovozuje. Zbytek, 36 respondentů neboli 18 %, má zkušenost s atletickými tréninky, a to buď z minulosti, nebo atletiku provozuje doteď. Konkrétně 25 respondentů, tedy 12,5 %, se věnovalo atletice v minulosti. V současnosti se atletice věnuje 11 respondentů, tedy 5,5 %. Pro procentuální zastoupení odpovědí viz *Graf 4*.

Jsi členem atletického oddílu a účastníš se atletických tréninků?

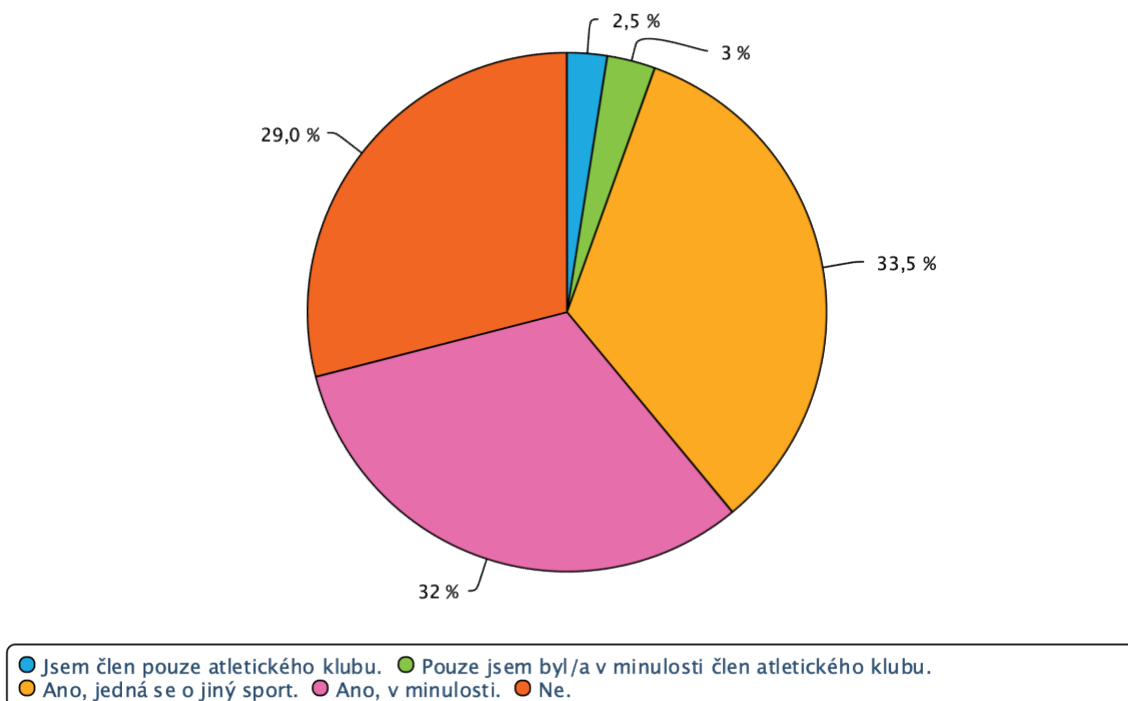
Graf 4: Zastoupení respondentů podle ne/účasti na atletických trénincích.

Více než pětina gymnazistů, konkrétně 21,4 %, se věnovala nebo se v současnosti atletice věnuje. U respondentů ze sportovních gymnázií je to 6 studentů z 10, tedy 60 %. Ze SOŠ s maturitou to je 9,4 % respondentů a ze SOŠ s výučním listem žádný respondent.

Druhá otázka, která se týká sportovního zaměření respondentů, je otázka na účast na trénincích ostatních sportů kromě atletiky, pro procentuální zastoupení odpovědí viz *Graf 5*. Respondentů, kteří v současnosti provozují jiný sport než atletiku nebo atletiku a k tomu další sport, je 67, tedy 33,5 %. Čtyři respondenti v současnosti vykonávají atletiku a v minulosti vykonávali jiný sport. Respondentů, kteří se v současnosti věnují sportu, je dohromady 76 neboli 38 %. Další skupinou jsou respondenti, kteří provozovali jiný sport než atletiku v minulosti, těch je 64, tedy 32 %. Všech bývalých sportovců je 66, tedy 33 %. Respondentů,

kteří se vůbec nikdy žádnému sportu nevěnují ani nevěnovali, je 58, tedy 29 %. A nakonec, respondentů, kteří provozují pouze atletiku a nic jiného, je 5, tedy 2,5 %.

Jsi členem jiného než atletického oddílu a účastníš se tréninků? O jaký sport se jedná?

Graf 5: Zastoupení respondentů podle účasti na jiných než atletických trénincích.

Tato otázka je polootevřená; když respondent zvolil možnost „Ano, jedná se o jiný sport“, musel odpověď doplnit o jím provozovaný sport. V odpovědích se vyskytlo 26 různých sportů. Rozdělila jsem tyto sporty na dva typy – kolektivní sporty a individuální/párové sporty, viz *Tabulka 3*. Respondenti měli samozřejmě možnost sdělit více sportů, pokud provozují více než jeden. Takových respondentů je v celém vzorku 9, tedy 4,5 %. Zajímavé je, že tito respondenti provozují všechny sporty buď jen kolektivní, nebo jen individuální/párové.

Kolektivní sporty se vyskytly v tomto obsazení a počtu: basketbal (5×), volejbal (5×), ragby (3×), hokej (2×), fotbal (2×), frisbee, házená; k tomu jeden respondent uvedl kombinaci fotbalu s florbalem. Je to 26,3 % respondentů ze všech, kteří vykonávají nějaký sport.

Individuální/párové sporty se i s atletikou vyskytly v tomto obsazení a počtu: krasobruslení (14×), atletika (9×), orientační běh (8×), tanec (5×), bojové sporty (2×), posilování, požární sport, triatlon, slalom na divoké vodě, badminton, stolní tenis, jezdectví, gymnastika, sportovní střelba, sportovní lezení; k tomu dalších 8 respondentů uvedlo tyto

kombinace: krasobruslení a parkour, krasobruslení a tancování a golf, krasobruslení a moderní gymnastika, sportovní lezení a atletika, tanec a sportovní lezení, tanec a gymnastika, moderní gymnastika a tenis, orientační běh a atletika. Je to 73,7 % ze všech respondentů vykonávajících nějaký sport.

Celkem 56 neboli 28 % respondentů z celkového vzorku vykonává mimo školu individuální/párový sport. Kolektivní sport vykonává 20 respondentů, to je 10 % ze všech respondentů.

Tabulka 3: Zastoupení typu sportů u v současnosti sportujících respondentů.

	Absolutní četnost (n)	Celkem (n)	Relativní četnost (%)	Celkem (%)
Individuální sporty	48	56	63,2	73,7
Více individuálních sportů	8		10,5	
Kolektivní sporty	19	20	25	26,3
Více kolektivních sportů	1		1,3	
Celkem	76	76	100	100

V *Tabulce 4* můžeme vidět zastoupení studentů daných typů škol podle toho, zda v současnosti sportují, v minulosti sportovali, nebo nesportovali nikdy. Z klasického gymnázia sportuje 36,6 % studentů, dalších 37,5 % sportovalo v minulosti a 25,9 % nesportovalo nikdy. Celkem 9 respondentů ze sportovního gymnázia v současnosti sportuje, jeden je bývalý sportovec. Sportujících studentů ze SOŠ s maturitou je 31,3 %, bývalých sportovců 35,9 % a nesportovců 32,8 %. Studenti ze SOŠ s výučním listem sportují pouze 2, to je 14,3 %, bývalí sportovci jsou 4 neboli 28,6 % a nesportovců je 8 neboli 57,1 %.

Tabulka 4: Zastoupení studentů daných typů škol podle sportovní aktivity.

	Současní sportovci		Bývalí sportovci		Nesportovci		Celkem
	(n)	(%)	(n)	(%)	(n)	(%)	(n)
Gymnázium	41	36,6	42	37,5	29	25,9	112
Sportovní gymnázium	9	90	1	10	0	0	10
SOŠ s maturitou	20	31,3	23	35,9	21	32,8	64
SOŠ s výučním listem	2	14,3	4	28,6	8	57,1	14

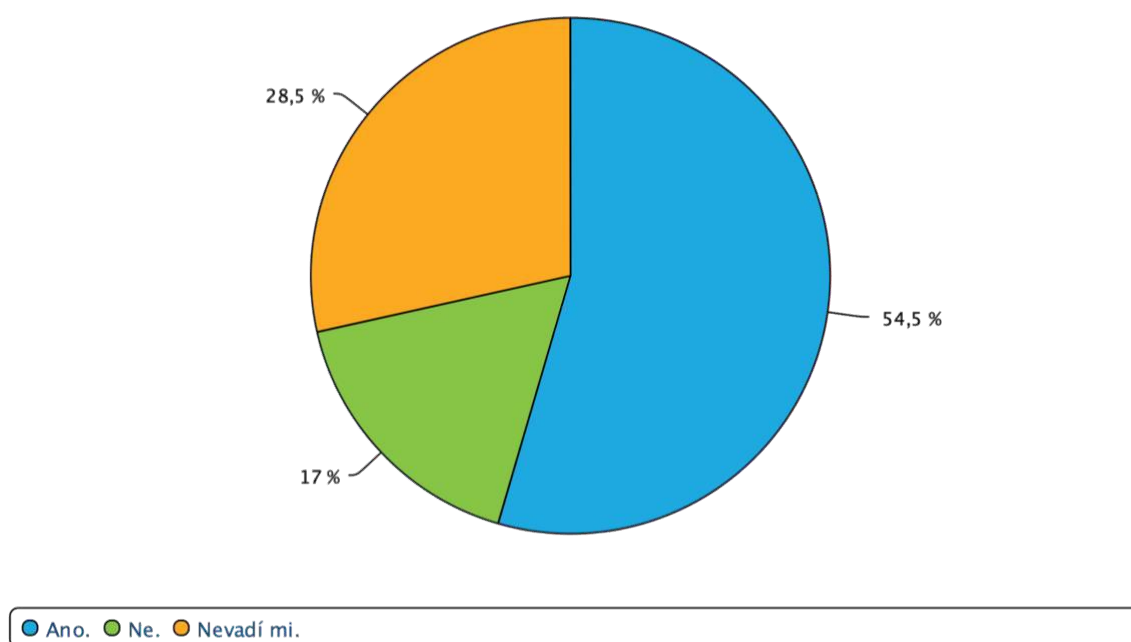
3.3 Interpretace výsledků výzkumu

V této části práce interpretuji výsledky šetření. Postupuji dle toho, jak byly seřazeny jednotlivé otázky v dotazníku za sebou.

Otázka 5.: Máš rád/a tělesnou výchovu?

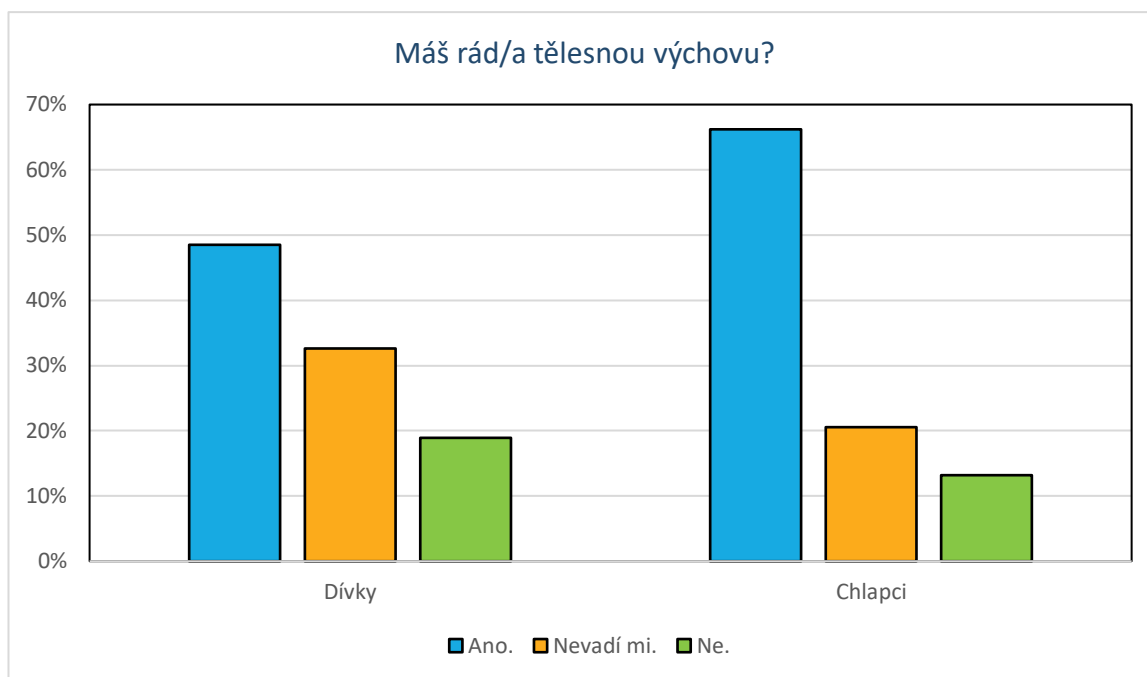
Na tuto otázku odpovědělo 109 respondentů kladně, to znamená, že o něco málo více než polovina respondentů, konkrétně 54,5 %, má TV rádo. Dalších 57 neboli 28,5 % respondentů odpovědělo neutrálně odpovědí „Nevadí mi“. Záporně odpovědělo 34 respondentů, tedy 17 %. Procentuální zastoupení odpovědí je uvedeno v *Grafu 6*.

Máš rád/a tělesnou výchovu?

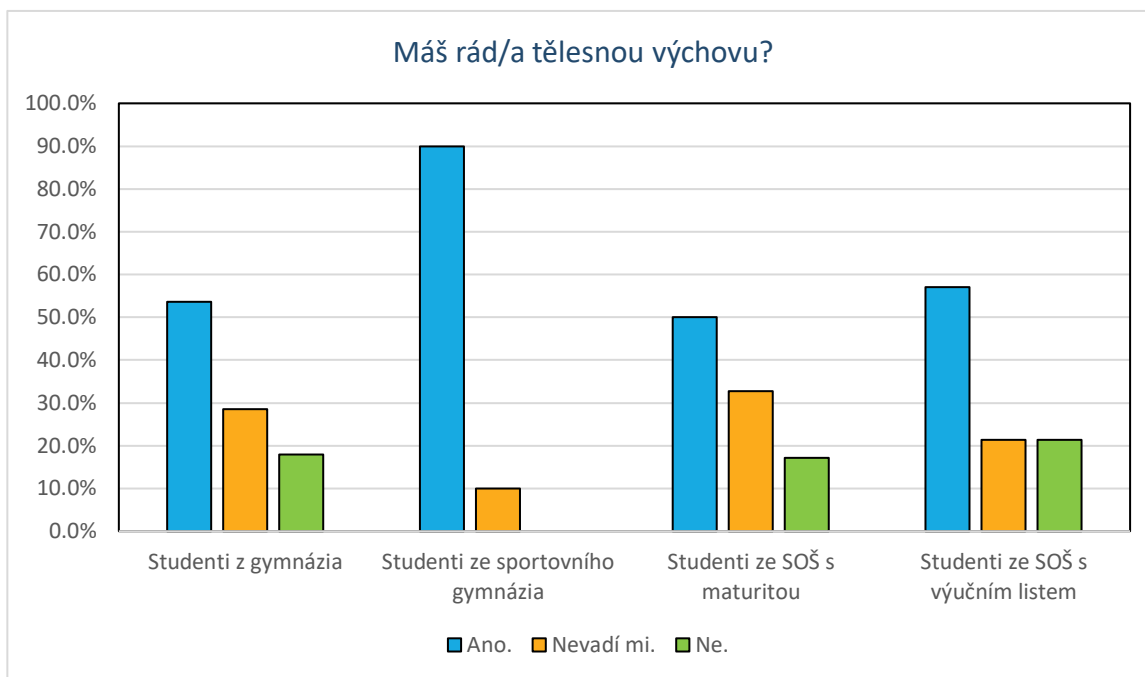
Graf 6: Oblíbenost TV.

V Grafu 7 je zobrazeno porovnání oblíbenosti TV podle pohlaví. Nejčastější odpověď u obou pohlaví je kladná. Konkrétně 48,5 % dívek odpovědělo kladně, 32,6 % odpovědělo neutrálně a nejmenší část, 18,9 %, odpovědělo negativně. U chlapců bylo kladných odpovědí 66,2 %, neutrálních odpovědí 20,6 % a nejméně bylo negativních odpovědí, a to 13,2 %. TV má rádo o 17,7 % více chlapců než dívek. Naopak neutrální vztah má o 12 % více dívek než chlapců. Negativní vztah se liší o 5,7 %, kdy převládá u děvčat.

Graf 7: Oblíbenost TV podle pohlaví.

Graf 8 náleží porovnání oblíbenosti TV mezi respondenty z daných typů škol. Studenti z gymnázia odpověděli kladně v 53,6 % případů, neutrálně v 28,6 % případů a negativně v 17,8 % případů. Studentů ze sportovního gymnázia odpovědělo 9 kladně, to je 90 %, 1 student neutrálně, to je 10 %, a negativní reakce nebyla žádná. Studenti ze SOŠ s maturitou mají v 50 % kladné odpovědi, v 32,8 % neutrální odpovědi a v 17,2 % negativní odpovědi. Studenti SOŠ s výučním listem odpověděli kladně v 57,2 % případů, neutrálně ve 21,4 % případů a negativně také v 21,4 % případů. Rozdíly mezi hodnocením gymnazistů a studentů ze SOŠ s maturitou jsou minimální. Naopak velký rozdíl je v hodnocení studentů ze sportovního gymnázia, kde se však předpokládá dobrý vztah k TV. U studentů ze SOŠ s výučním listem je překvapivě největší poměr kladných odpovědí, ale za to i těch negativních, i když jen zanedbatelný oproti nesportovním školám.

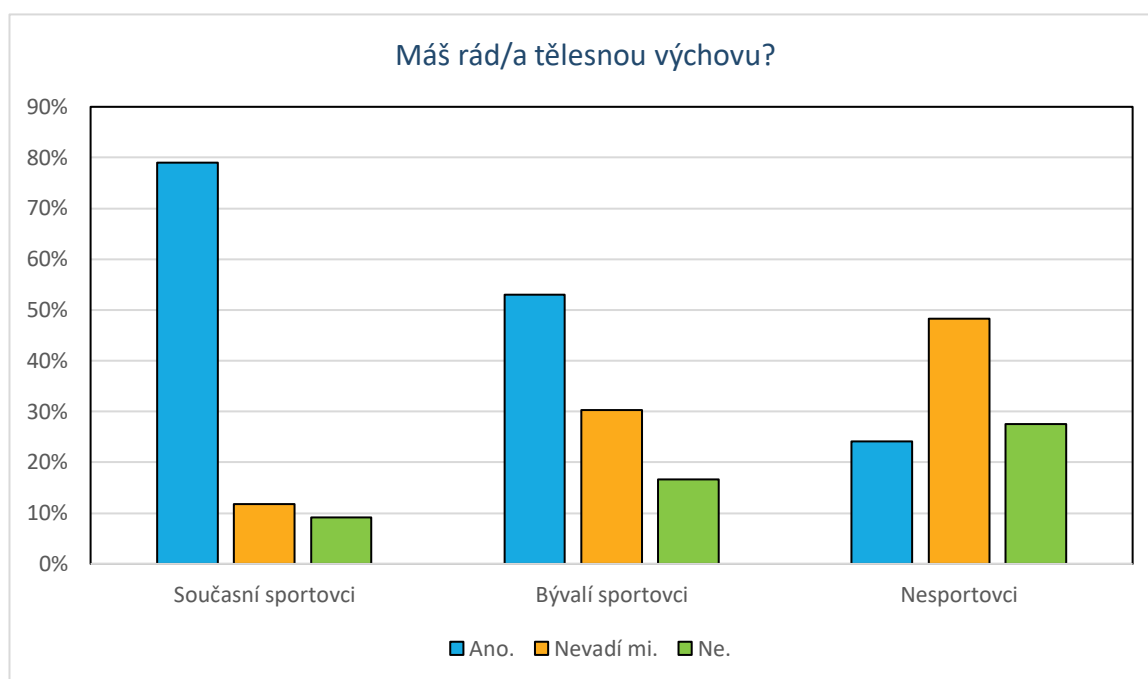
Graf 8: Oblíbenost TV podle typu školy.

Tabulka 4 číselně popisuje vztah k TV mezi současnými sportovci, bývalými sportovci a nespportovci. Z grafické podoby vyobrazené na *Grafu 9* je možné vyčíst velké rozdíly mezi těmito respondenty.

Kladný vztah k TV má o 26 % více současných sportovců než těch bývalých. V porovnání s nespportovci se tento rozdíl prohlubuje téměř o 55 %. Naopak je to s neutrálním a negativním vztahem k TV. Současní sportovci uvedli neutrální vztah k TV v 11,8 % případů. Bývalých sportovců zastávajících tento postoj je o 18,5 % více. V porovnání současných sportovců a nespportovců je nespportovců o 36,5 % s neutrálním postojem více. Negativní postoj zaujímá 9,2 % současných sportovců. Bývalých sportovců zastávajících tento názor je o 7,5 % více. Nespportovců s negativním postojem je o 18,4 % více než současných sportovců s tímto postojem.

Tabulka 5: Rozdíl vztahu sportovců, bývalých sportovců a nespportovců k TV.

	Současní sportovci		Bývalí sportovci		Nespportovci	
	Relativní počet (n)	Absolutní počet (%)	Relativní počet (n)	Absolutní počet (%)	Relativní počet (n)	Absolutní počet (%)
Kladný vztah	60	79	35	53	14	24,1
Neutrální vztah	9	11,8	20	30,3	28	48,3
Negativní vztah	7	9,2	11	16,7	16	27,6
Celkem	76	100	66	100	58	100

Graf 9: Rozdíl vztahu sportovců, bývalých sportovců a nespportovců k TV.

Otázka 6.: Ohodnot' hvězdičkami následující aktivity v rámci TV.

V této části dotazníku měli respondenti podle oblíbenosti ohodnotit následující aktivity: míčové hry, soutěže – štafety, gymnastika, atletika, netradiční hry a plavání. Doplňkové instrukce byly následující: *Hodnocení: 5 * velmi oblíbená, 4 * oblíbená, 3 * neutrální,*

2 * neoblíbená, 1 * velmi neoblíbená aktivita; pokud danou aktivitu neprovozujete, odpověď vynech.

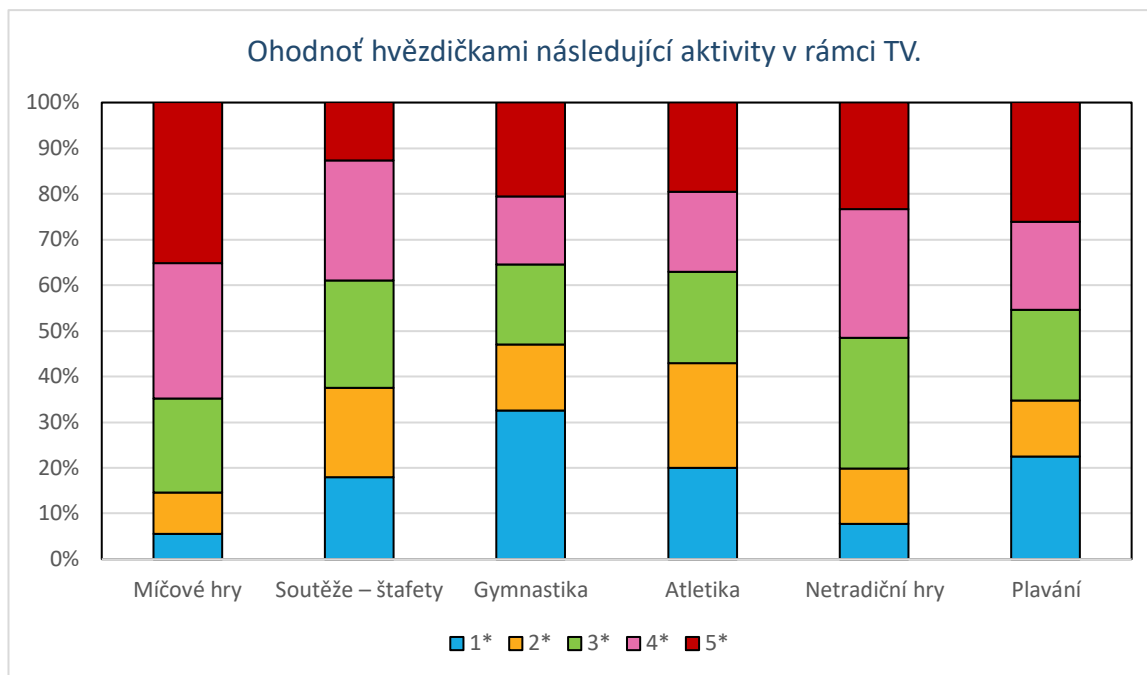
V *Grafu 10* jsou graficky vyobrazeny procentuální výsledky odpovědí. Nejvíce nejvyšších známek, tzn. 5 hvězdiček, získaly míčové hry.

V *Grafu 11* je vyobrazen celkový průměr ohodnocení daných aktivit. Nejoblíbenější jsou míčové hry s průměrným ohodnocením 3,8 hvězdičky, následují netradiční hry s průměrem 3,5 hvězdičky, dále plavání s průměrem 3,1 hvězdičky, soutěže – štafety s průměrným ohodnocením 3 hvězdičky, předposlední atletika s průměrem 2,9 hvězdičky a jako nejméně oblíbená aktivita gymnastika s průměrem 2,8 hvězdičky. Průměr nejoblíbenější aktivity, míčových her, je hodnocen o 0,9 hvězdičky lépe než atletika.

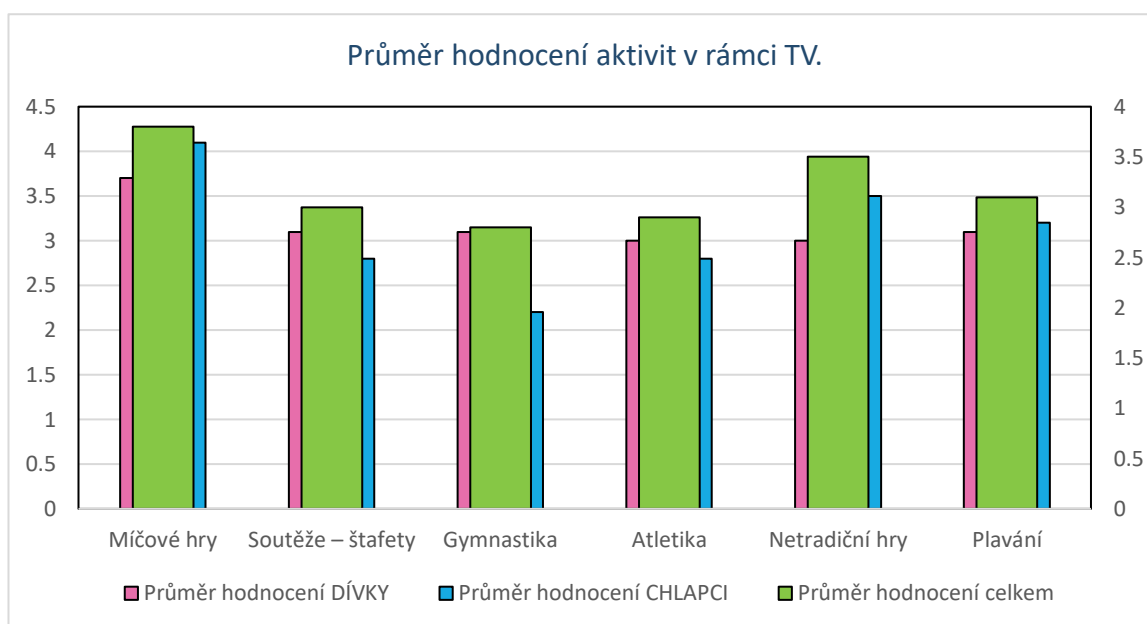
Srovnání hodnocení těchto aktivit dívkami a chlapci s celkovým průměrem je zobrazeno také na *Grafu 11*. Hlavní rozdíly lze spatřit u míčových her a gymnastiky, kdy míčové hry jsou lépe hodnocené u chlapců a gymnastika naopak u děvčat, a to až o 0,9 hvězdičky. Hodnocení atletiky je o 0,2 hvězdičky vyšší u děvčat.

Ve srovnání průměrného hodnocení atletiky studenty z daných typů škol je rozdíl následující: gymnazisté hodnotili 2,9 hvězdičkami, studenti sportovního gymnázia 4,4 hvězdičkami, studenti SOŠ s maturitou 2,8 hvězdičkami a studenti SOŠ s výučním listem 2,6 hvězdičkami. Nejoblíbenější je atletika tedy u studentů ze sportovního gymnázia, což může ovlivňovat velké zastoupení atletů a bývalých atletů, kterých je 6 z celkových 10 studentů tohoto typu školy. Hodnocení atletiky gymnazisty a studenty ze SOŠ s maturitou se mění pouze o 0,1 hvězdičky ve „prospěch“ gymnazistů. Toto hodnocení může být ovlivněno 2× větším zastoupením atletů a bývalých atletů u respondentů z gymnázia oproti studentům ze SOŠ s maturitou.

Celé toto hodnocení se dá převést na procenta, a to tak, že 5 celých hvězdiček znamená 100% oblíbenost daného sportu.

Graf 10: Srovnání hodnocení aktivit v rámci TV.

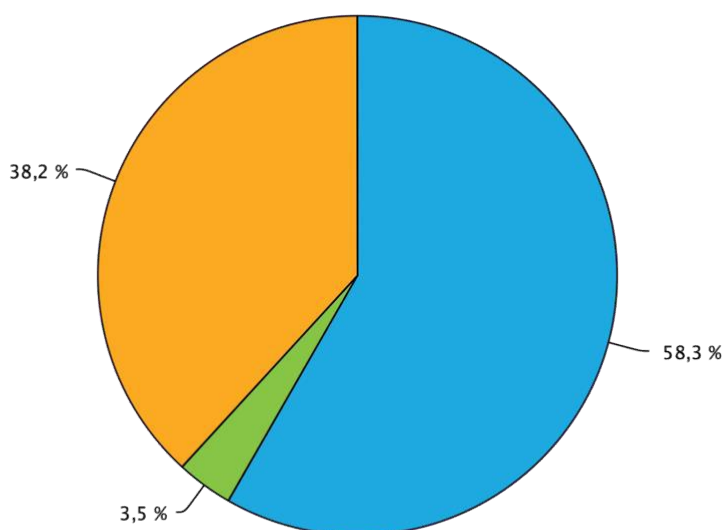
Graf 11: Srovnání průměrné oblíbenosti aktivit v rámci TV.

Otázka 7.: Máte jako škola k dispozici atletický stadion – využíváte ho?

Graf 12 znázorňuje procentuální zastoupení odpovědí ohledně dispozice atletického stadionu na školách respondentů. Atletický stadion má k dispozici dohromady pouze 61,8 % škol respondentů, z toho 3,5 % stadion k výuce nevyužívá, tudíž dohromady stadion k výuce využívá jen 58,3 % škol respondentů. Dalších 38,2 % atletický stadion vůbec nemá.

Rozdíl mezi průměrnou dispozicí stadionu a dispozicí stadionu na daných typech škol se u gymnázií a SOŠ s maturitou neliší. Naopak u SOŠ s výučním listem je větší zastoupení škol, kde atletický stadion nemají, a to skoro o 19 % oproti průměru. Studentů ze sportovních gymnázií odpovědělo 9 z 10 neboli 90 % tak, že stadion mají.

Máte jako škola k dispozici atletický stadion – využíváte ho?

● Ano, máme a využíváme ho. ● Ano, ale nevyužíváme ho. ● Ne, nemáme.

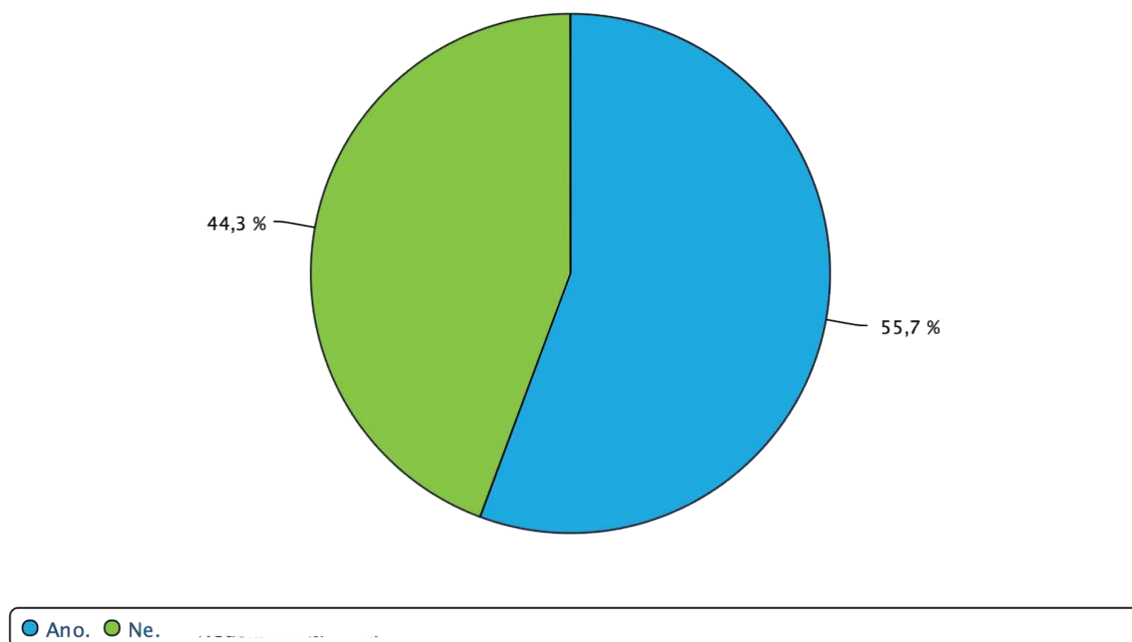
Graf 12: Dispozice atletického stadionu.

Otázka 8.: Máš rád/a atletiku v rámci hodin tělesné výchovy?

Průměrný výsledek odpovědí na tuto otázku je zobrazen v *Grafu 13*. Atletiku má oblíbenou 103 respondentů, 82 respondentů ji rádo nemá a 15 respondentů neboli 7,5 % ze všech atletiku podle odpovědi nedělá. Z těchto 15 respondentů je 10 neboli 66,7 % těch, kteří uvedli, že nemají k dispozici atletický stadion.

Znamená to tedy, že z celkových 185 respondentů, jež atletiku dělají, je 55,7 % respondentů, kteří mají atletiku rádi a 44,3 % respondentů, kteří atletiku rádi nemají.

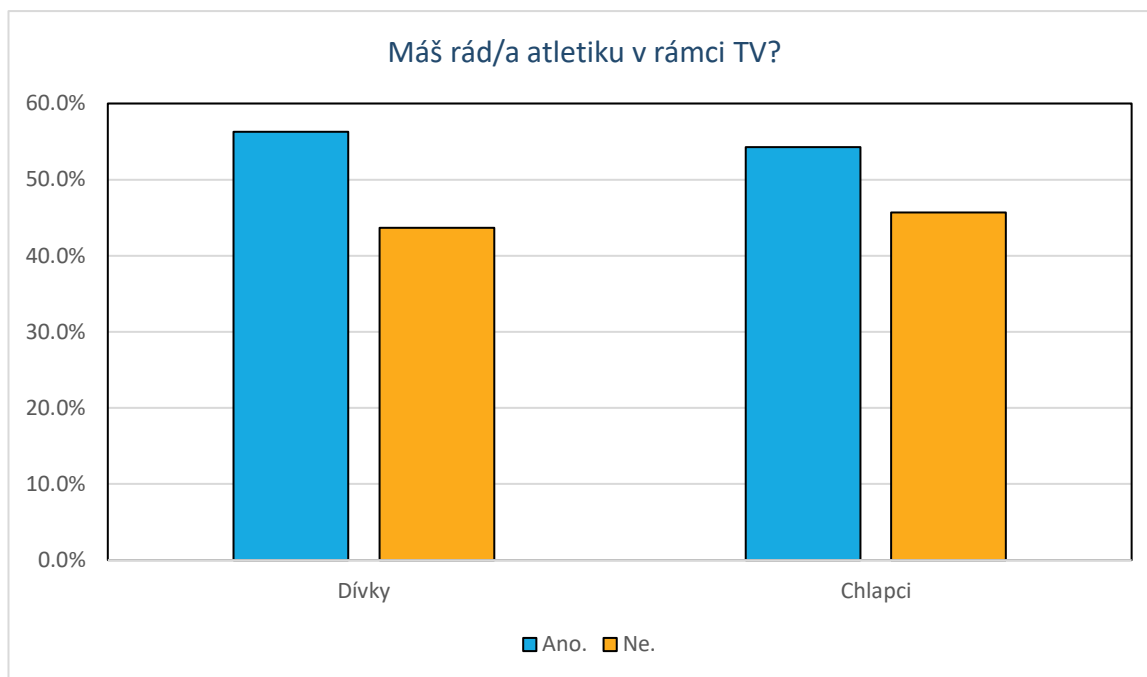
Máš rád/a atletiku v rámci hodin tělesné výchovy?

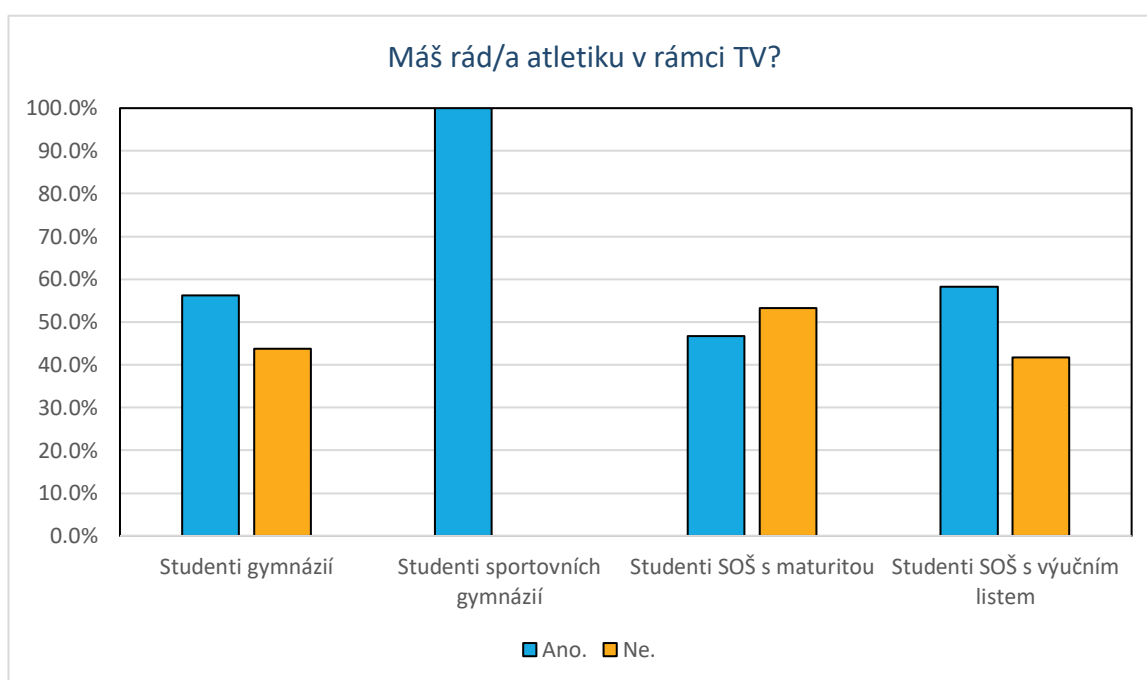
Graf 13: Oblíbenost atletiky v rámci TV.

V Grafu 14 je srovnání oblíbenosti atletiky v rámci TV mezi pohlavími. Více kladných odpovědí uvedly dívky, ale rozdíl činí pouze 2 %. Výsledek je stejný vzhledem k výsledku ohodnocení atletiky v rámci 6. otázky, kde dívky atletiku ohodnotily průměrně lépe než chlapci pouze o 0,1 „hvězdičky“ z celkových 5, což by se dalo přirovnat právě ke 2 %.

Graf 15 zobrazuje procentuální zastoupení odpovědí mezi studenty z daných typů škol. Nejraději mají atletiku studenti sportovního gymnázia, odpověděli 100% kladně. Následují studenti SOŠ s výučním listem s 58,3 % kladných odpovědí, dále studenti gymnázií s 56,3 % kladných odpovědí a studenti SOŠ s maturitou se 46,7 % kladných odpovědí. Jako jediní odpovídali studenti SOŠ s maturitou více negativně než kladně.

Graf 14: Oblíbenost atletiky v rámci TV mezi pohlavím.

Graf 15: Oblíbenost atletiky v rámci TV podle typu školy.

Do *Tabulky 5* byli rozděleni studenti do skupin podle typu sportovního zaměření a byl porovnán jejich postoj k atletice. Tyto skupiny byly sestupně seřazeny podle největšího poměru

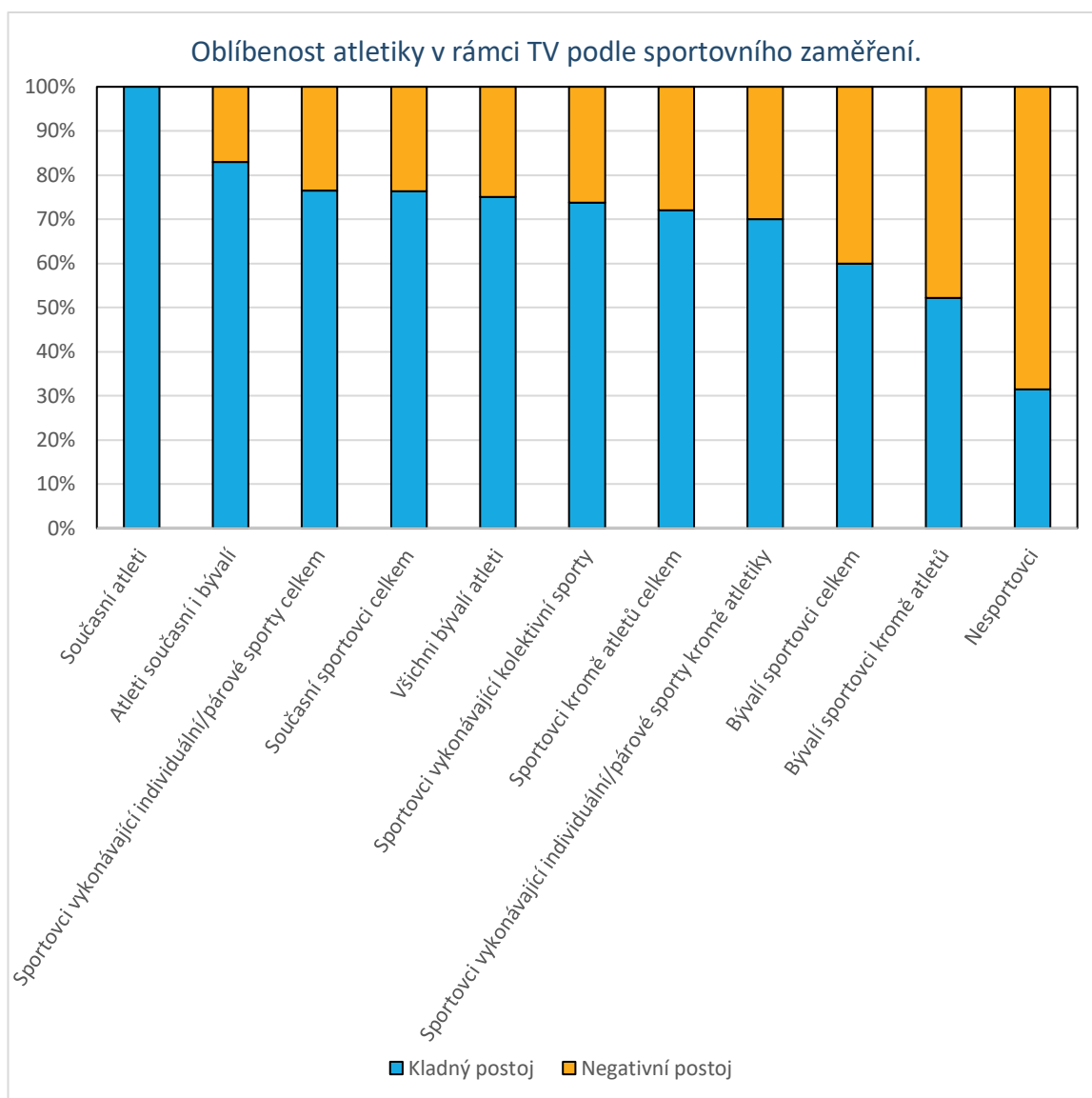
kladných odpovědí na otázku o oblíbenosti atletiky v rámci TV. Do *Grafu 16* byla čísla z tabulky převedena do přehlednější podoby.

Skupiny byly rozděleny podle sportovního zaměření z důvodu předpokladu větší či menší inklinace konkrétních skupin k atletice. Respondenti jsou děleni na tyto hlavní skupiny: atleti, bývalí atleti, individuální/pároví sportovci, sportovci vykonávající kolektivní sporty, bývalí sportovci kromě atletů a nespportovci. Tyto hlavní skupiny jsem v tabulce označila tučně. Dále jsem tyto skupiny sloučila do větších skupin: atleti současní i bývalí, sportovci vykonávající individuální/párové sporty celkem, současní sportovci celkem, sportovci kromě atletů celkem a bývalí sportovci celkem.

Nejvíce kladných odpovědí na otázku o oblíbenosti atletiky bylo zaznamenáno u respondentů, kteří v současnosti provozují atletiku, a to celých 100 % odpovědí. Tato hlavní skupina zvedá průměr oblíbenosti u vedlejších skupin. Další hlavní skupinou, která odpovídala jako druhá nejvíce kladně, jsou respondenti, kteří v minulosti provozovali atletiku. Ti odpovídali v 75 % kladně. Následuje skupina sportovců, kteří vykonávají kolektivní sporty – 73,7 % kladných odpovědí. Toto zjištění je překvapivé, protože v oblíbenosti atletiky jakožto individuálního sportu tito respondenti předčili respondenty, kteří vykonávají individuální sporty kromě atletiky, ti odpovídali kladně v 70 %. Ačkoli je rozdíl pouze 3,7 %, byl předpokládán větší rozdíl. Po této skupině následuje skupina bývalých sportovců kromě atletů, ti odpovídali kladně pouze v 52,2 %. Poslední skupinou v žebříčku jsou předvídatelně nespportovci, tzn. studenti, kteří nikdy žádný sport neprovozovali ani v současnosti neprovozují. Ti jako jediní odpovídali převážně negativně, a to v 68,5 % odpovědí.

Tabulka 6: Oblíbenost atletiky v rámci TV podle sportovního zaměření.

	Kladná odpověď		Negativní odpověď		Celkem
	(n)	(%)	(n)	(%)	(n)
Současní atleti	11	100	0	0	11
Atleti současní i bývalí	29	82,9	6	17,1	35
Sportovci vykonávající individuální/párové sporty celkem	39	76,5	12	23,5	51
Současní sportovci celkem	55	76,4	17	23,6	72
Všichni bývalí atleti	18	75	6	25	24
Sportovci vykonávající kolektivní sporty	14	73,7	5	26,3	19
Sportovci kromě atletů celkem	42+2	72,1	17	27,9	61
Sportovci vykonávající individuální/párové sporty kromě atletiky	28	70	12	30	40
Bývalí sportovci celkem	42	60	28	40	70
Bývalí sportovci kromě atletů	24	52,2	22	47,8	46
Nesportovci	17	31,5	37	68,5	54

Graf 16: Porovnání oblíbenosti TV podle sportovního zaměření.

V *Tabulce 6* je procentuální popis vztahu mezi oblíbeností TV a oblíbeností atletiky. Pouze 2 respondenti neboli 6,5 % z respondentů, kteří nemají rádi TV, mají naopak rádi atletiku ve výuce TV. Oba respondenti jsou sportovci. Naopak 25 respondentů neboli 24,8 % ze všech, kteří mají rádi TV, má nerado atletiku v rámci TV. Z respondentů, kteří mají neutrální vztah k TV, má atletiku rádo 47,2 % respondentů a 52,8 % atletiku rádo nemá. Respondentů s neutrálním vztahem k TV a zároveň kladným vztahem k atletice je o 28 % méně než respondentů s kladným vztahem k TV i atletice. U respondentů, kteří atletiku neprovozují, se postoj k TV nijak výrazně neliší od průměru.

Tabulka 7: Vztah mezi oblíbeností TV a oblíbeností atletiky v rámci TV.

	Kladný vztah k atletice		Negativní vztah k atletice		Neprovozují atletiku		Celkem
	(n)	(%)	(n)	(%)	(n)	(%)	(n)
Kladný vztah k TV	76	75,2	25	24,8	8	53,3	109
Neutrální vztah k TV	25	47,2	28	52,8	4	26,7	57
Negativní vztah k TV	2	6,5	29	93,5	3	20	34

Ti respondenti, kteří uvedli, že nemají atletický stadion, mají atletiku rádi ve 48,5 % případů a v 51,5 % ji rádi nemají. To je rozdíl oproti respondentům, kteří atletický stadion mají. Ti mají atletiku oblíbenou v 59,7 % případů, To znamená, že o 11,2 % více těch, kteří mají atletický stadion, má atletiku rádo než ti, kteří atletický stadion nemají.

Otázka 9.: Pokud jsi odpověděl/a, že atletiku neděláte, co v rámci tělesné výchovy děláte?

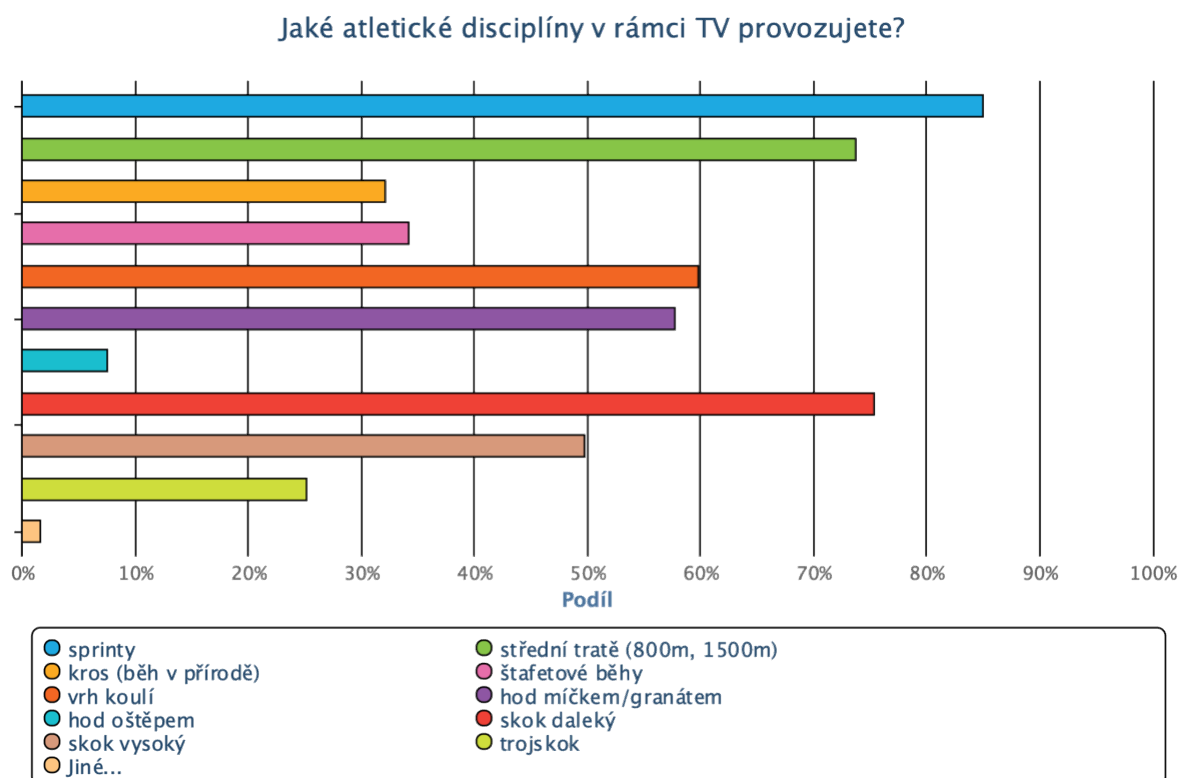
Dohromady 15 neboli 7,5 % respondentů odpovědělo na předchozí otázku odpovědí „Neděláme atletiku“. Je nutné brát tuto skupinu s rezervou, jelikož někteří z těchto respondentů následně na otázky ohledně atletiky v rámci TV i přesto odpovídají.

Uvádím odpovědi respondentů na tuto otázku: „posilovací cviky, jóga, nenáročné cviky“, „fotbal, jiné pohybové hry“, „týmové hry“, „hlavně basketbal a volejbal“, „převážně míčové hry“, „posilování, protahování, míčové sporty“, „míčové hry“ (2×), „míčové hry, lehy sedy, běháme, protahujeme se“, „florbal, fotbal, basketbal, gymnastika“, „posilovna“, „většinou nějaké hry, například volejbal, házená“.

Otázka 10.: Jaké atletické disciplíny v rámci TV provozujete?

Průměrné zastoupení jednotlivých disciplín provozovaných v TV na středních školách respondentů je zaznamenáno v *Grafu 17*. Alespoň jednu disciplínu vyplnilo 187 ze všech

200 respondentů. Nejčastěji provozovanou disciplínou jsou sprinty, a to u 159 respondentů, což je 85 %. Další hojně provozovaná disciplína je skok daleký, a to u 75,4 % respondentů, dále střední tratě u 73,8 % respondentů, vrh koulí u 59,9 % respondentů a hod míčkem/granátem u 57,8 % respondentů. Téměř polovina respondentů, konkrétně 49,7 %, uvedla skok do výšky, dále 34,2 % respondentů uvedlo štafetové běhy, kros uvedlo 32,1 % respondentů, trojskok 25,1 % respondentů. U trojskoku bych chtěla zmínit, že někteří z respondentů mohli mít namysli trojskok z místa, jelikož atletický trojskok jako takový je náročný na koordinaci těla a sílu dolních končetin, a není proto tak často zařazen do výuky jako právě trojskok z místa. Nejméně provozované disciplíny jsou hod oštěpem – ten uvedlo 7,5 % respondentů. Zajímavé je, že hod oštěpem jako nepříliš běžnou disciplínu ve výuce uvedly celé 2/3 studentů ze SOŠ s maturitou. Nejméně častou disciplínu, překážkový běh, uvedl pouze jeden respondent, a to student sportovního gymnázia.

Graf 17: Zastoupení provozovaných disciplín v TV.

Otázka 11.: Mrzí Tě, že neprovozujete v rámci TV více atletických disciplín? Jaké bys konkrétně chtěl/a vyzkoušet?

Na tuto polootevřenou otázku odpověděla větší část respondentů, konkrétně 86,5 %, odpovědí „Ne, nemrzí“ a zbylá část, konkrétně 13,5 %, zvolila odpověď „Ano, chtěl/a bych vyzkoušet...“ a dodala svoji odpověď. Uvádím jmenované disciplíny: hod oštěpem (12×), překážkový běh (5×), skok do výšky (4×), skok o tyči (3×), skok do dálky (3×), hod diskem (2×), štafeta (2×), trojskok, hod granátem, sprinty, vrh kladivem, vrh koulí, „hody“ a „delší tratě“.

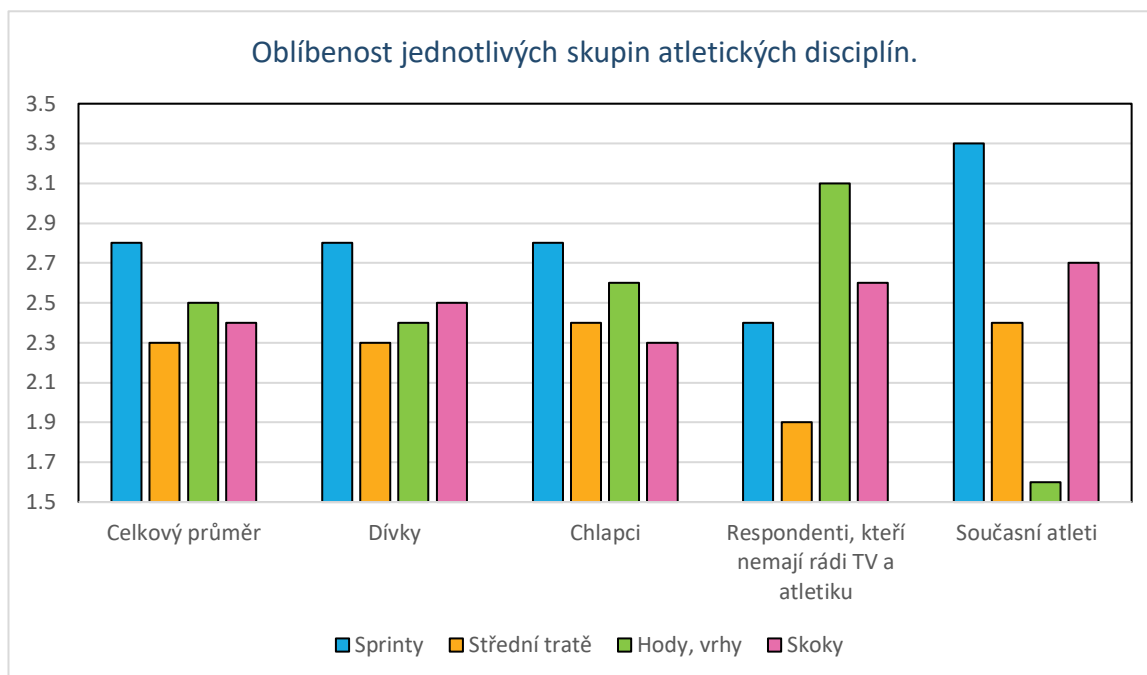
Dvě odpovědi byly specifické: „Ano, ale na více disciplín nemáme ve škole vhodné podmínky (nemáme ovál, ani doskočiště na skok daleký...)“ a „Dělám atletiku, takže klidně všechny disciplíny“.

Ze všech respondentů, kteří by chtěli vyzkoušet i jiné disciplíny než jen ty, které v rámci TV provozují, je 85,2 % gymnazistů a 14,8 % studentů SOŠ s maturitou.

Otázka 12.: Seřad' skupiny atletických disciplín od nejoblíbenější (1.) po nejméně oblíbenou (4.):

V této škálové „otázce“ měli respondenti za úkol seřadit podle oblíbenosti skupiny atletických disciplín – sprinty, střední tratě, hody a vrhy a skoky.

Porovnání vybraných skupin je zobrazeno v *Grafu 18*. Mezi všemi respondenty celkově jsou v průměru nejoblíbenější sprinty, druhé nejoblíbenější hody a vrhy, třetí skoky a nejméně oblíbené jsou střední tratě. U dívek je tomu stejně, akorát oproti celkovému průměru mají dívky raději skoky než hody a vrhy. Chlapci mají také sprinty nejraději, následují však hody a vrhy, střední tratě a nejméně oblíbené jsou skoky. Dále byli do grafu vybráni i respondenti, kteří nemají rádi TV a atletiku. Ti mají jako nejoblíbenější skupinu disciplín hody a vrhy, dále skoky, až potom následují sprinty a jako nejméně oblíbené jsou střední tratě. Stejně pořadí je zastoupeno i u těch studentů, kteří nikdy nesportovali. Další vybranou skupinou jsou současní atleti, ti mají nejraději sprinty, pak skoky, dále střední tratě a nejméně oblíbené jsou hody a vrhy.

Graf 18: Porovnání oblíbenosti jednotlivých skupin atletických disciplín.

Otázka 13.: Máte jako škola k dispozici uvedené nářadí, zařízení nebo náčiní a využíváte je?

Tato otázka se bohužel setkala s velkým nepochopením. Respondenti měli do kolonky uvést dispozici uvedeného nářadí, zařízení nebo náčiní – startovní bloky, doskočiště na skok vysoký, vrhačské koule apod. Dále měli uvést, zda dané nářadí, zařízení či náčiní používají v hodinách atletiky.

Každý respondent tuto otázku, a především formu vyplnění, pochopil jinak, což nebylo možné ovlivnit z důvodu elektronického zasílání dotazníků. Nebylo tak možné ani sesbírat ucelená data. Absence odpovědí na tuto otázku zásadně neovlivní celkové výsledky práce.

Otázka 14.: Používáte po rozvíčce atletickou abecedu?

Tato otázka byla zadána především kvůli zmapování kvality výuky nejen atletických, ale i ostatních hodin TV. Jak bylo poukázáno v teoretických poznámkách, ABC je důležitá součást cvičební jednotky.

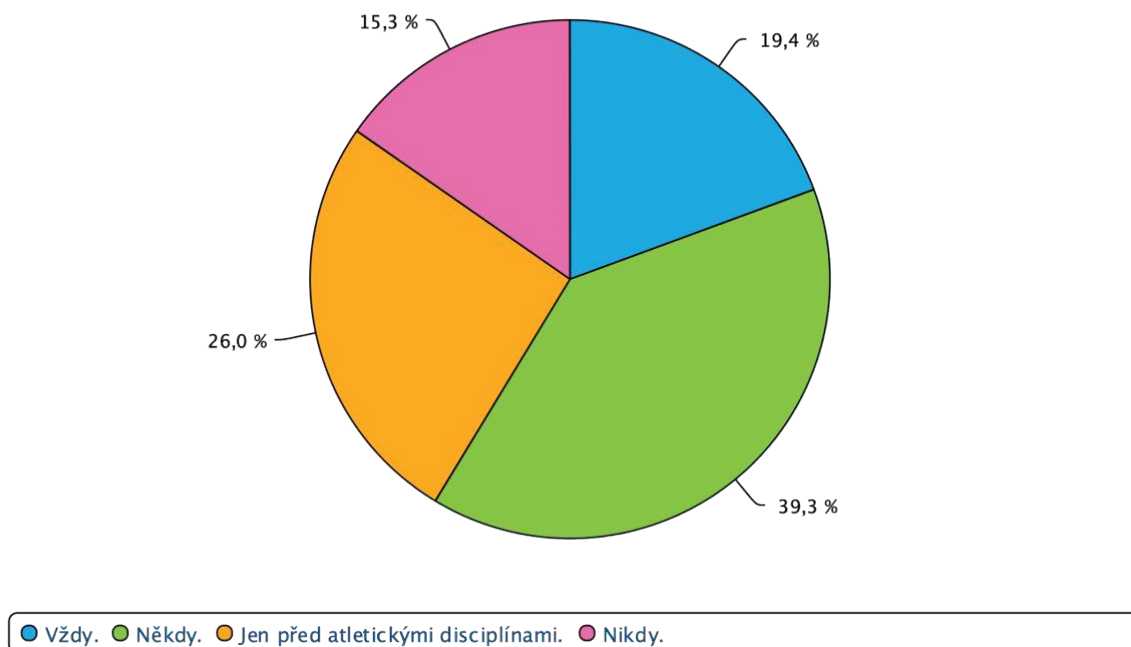
V *Grafu 19* je zobrazeno procentuální zastoupení odpovědí na tuto otázku. Odpověď „vždy“ označilo 19,4 % respondentů. Odpověď „někdy“ označilo 39,3 % respondentů. To

znamená, že téměř 2/3 respondentů vykonávají ABC v rámci TV poměrně často. Jen před vykonáváním atletických disciplín vykonává ABC 26 % respondentů. Poslední část, 15,3 % respondentů, nevykonává ABC vůbec.

V porovnání mezi typy škol ve výsledcích této otázky byly zjištěny následující rozdíly. Respondenti ze sportovních gymnázií vykonávají ABC z 80 % vždy nebo někdy a z 20 % jen před atletickými disciplínami. Respondenti ze SOŠ s výučním listem vykonávají ABC ze 75 % vždy nebo někdy, z 8,3 % jen před atletickými disciplínami a v 16,7 % případů nikdy. U klasických gymnázií a SOŠ s maturitou se výsledky velmi podobají celkovému průměru.

Více než polovina respondentů, konkrétně 53,3 %, která uvedla, že neprovádí ABC vůbec, nemá ráda atletiku v TV. Pouze 30 % ji rádo má a zbylých 16,7 % respondentů atletiku nedělá. Naopak z těch respondentů, kteří ABC vykonávají vždy, má atletiku v TV rádo 67,6 % respondentů a 32,4 % ji rádo nemá. To znamená, že těch, kteří vykonávají ABC vždy a zároveň mají atletiku rádi je o 14,3 % více než těch, kteří ABC nevykonávají vůbec a zároveň mají atletiku rádi.

Používáte po rozcvičce atletickou abecedu? (liftink, skipink, zakopávání, odpichy, cval stranou, běh pozpátku atd.)

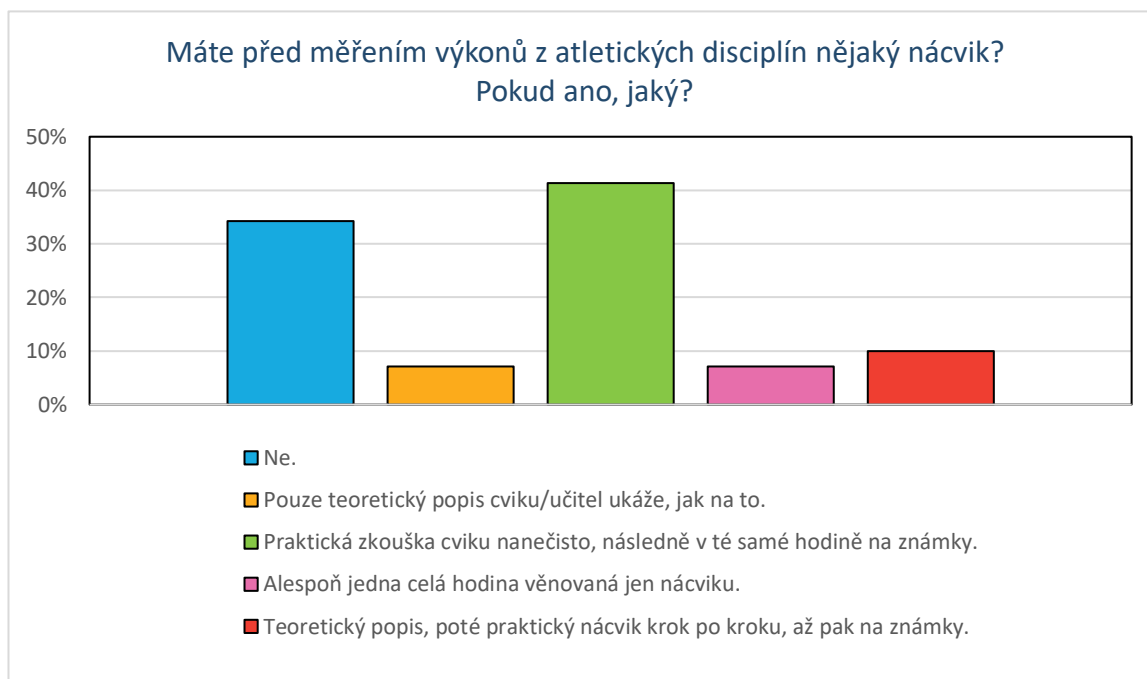
Graf 19: Užití ABC v TV.

Otázka 15.: Máte před měřením výkonů z atletických disciplín nějaký nácvik? Pokud ano, jaký?

Na tuto otevřenou otázku odpovědělo 70 respondentů. Nelze určit, jak by odpovědělo 130 zbylých respondentů, a proto je počítáno oněch 70 respondentů jako 100% celek.

Odpovědi byly vzhledem k typu otázky různé, každopádně se daly rozdělit do pěti skupin, které jsou i se zastoupením jednotlivých odpovědí vyobrazeny v *Grafu 20*. Skupiny odpovědí byly tvořeny na základě reálných odpovědí a jednotlivé odpovědi byly pečlivě tříděny.

Nejvíce respondentů, a to 29 neboli 41,4 % ze všech, uvedlo postup takový, že v jedné vyučovací hodině stihnou provést pár pokusů na nácvik samotné disciplíny a následně v té samé hodině vykonávají disciplínu „na známky“ nebo „na ostro“. Další početnou skupinu tvoří 24 respondentů, tedy 34,3 %, kteří uvedli, že nevykonávají vůbec žádný nácvik a rovnou měří výkony na známky. Již menší část, a to 7 respondentů neboli 10 %, uvedlo, že nejdříve jim učitel teoreticky vysvětlí techniku, následně disciplínu studenti vyzkouší prakticky „krok po kroku“ a až po zlepšení techniky vykonávají disciplínu na známky. Další dvě možnosti odpovědí byly zastoupeny po 5 respondentech, tedy dvakrát po 7,15 %. Jedna skupina uvedla, že před vykonáváním disciplíny na známky jim učitel danou disciplínu vysvětluje buď teoreticky, nebo ji sám předvede. Druhá skupina uvedla, že mají před vykonáváním disciplíny na známky minimálně jednu celou hodinu určenou pro nácvik dané disciplíny.

Graf 20: Metodika nácviku atletických disciplín.

Otázka 16.: Pokud máš nějaký důvod, proč MÁŠ RÁD/A atletiku v rámci TV, jaký?

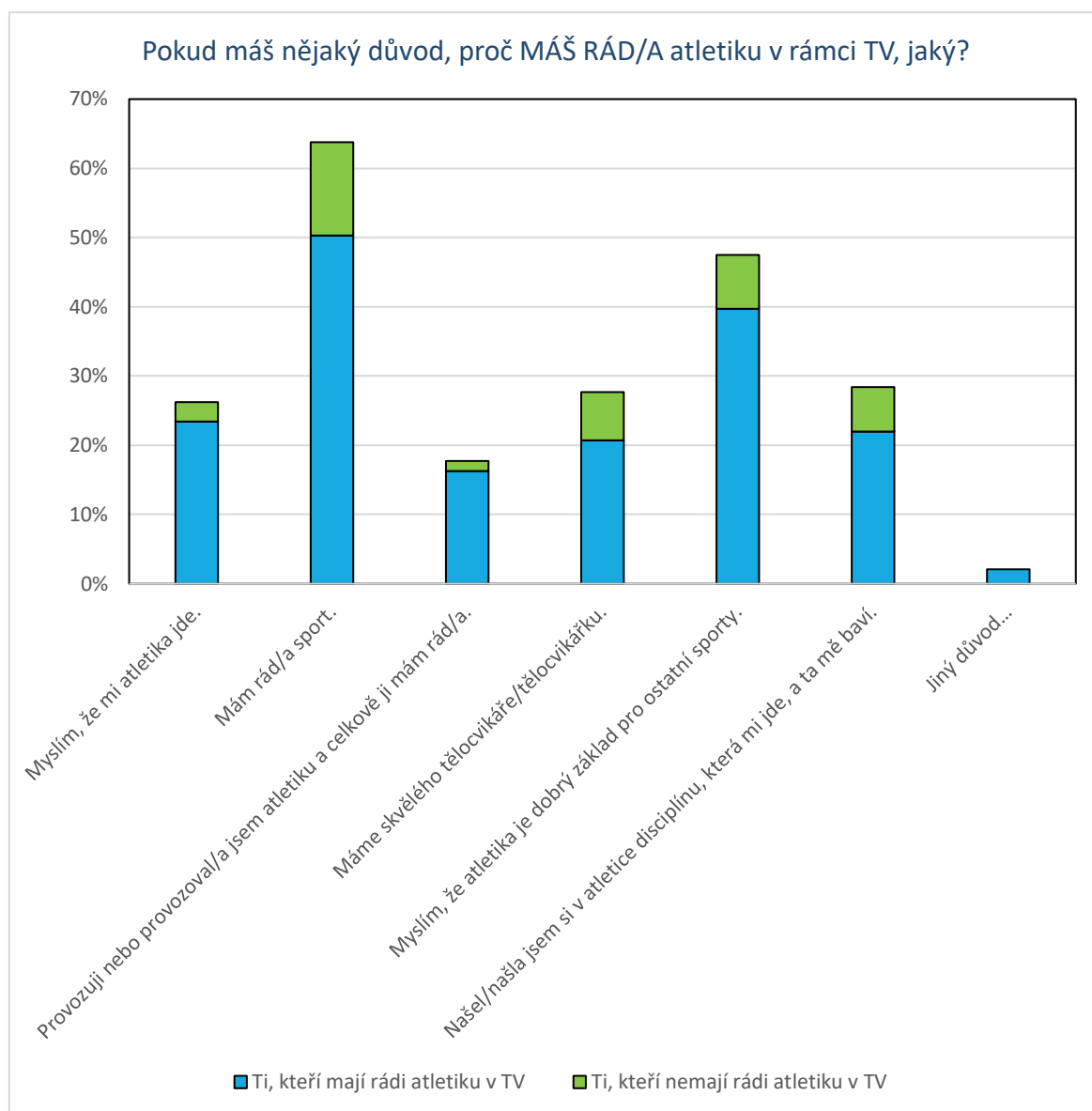
Tato polootevřená otázka dává možnost respondentům uvést důvody, pokud u nich nějaké jsou, proč mají rádi atletiku v rámci výuky TV. Vyjádřilo se dohromady 141 respondentů, což je bráno ve zhodnocení této otázky jako 100% celek. Někteří respondenti označili pouze jednu odpověď, někteří více, a pár z nich také dodalo jiný důvod, který měli možnost napsat v otevřené části otázky.

V *Grafu 21* jsou uvedené možnosti odpovědí a jejich zastoupení, tj. vždy procentuální část z celku 141 respondentů, která má konkrétní důvod oblíbenosti atletiky v TV. Modré sloupce značí poměr výsledků od respondentů, kteří podle odpovědí mají rádi atletiku v rámci TV. Zelené sloupce značí poměr výsledků od respondentů, kteří podle odpovědí atletiku rádi nemají.

Zastoupení odpovědí rozdělených podle pohlaví není uvedeno, jelikož mezi nimi ani celkovým výsledkem nebyly zaznamenány větší odchylky.

Nejčastěji zvolený důvod oblíbenosti atletiky je „Mám rád/a sport“. Tuto odpověď zvolilo 90 respondentů, to je 63,8 % z těch respondentů, kteří se na tuto otázku odpověděli. Další čtná odpověď se 67 neboli 47,5 % odpovědí je „Myslím, že atletika je dobrý základ pro ostatní sporty.“ Následují tři důvody, které jsou počtem podobně zastoupeny: „Našel/našla jsem si v atletice disciplínu, která mi jde, a ta mě baví,“ se 40 odpověďmi neboli 28,4 %, „Máme skvělého tělocvikáře/tělocvikářku,“ se 39 odpověďmi neboli 27,7 % a „Myslím, že mi atletika jde,“ s 37 odpověďmi neboli 26,2 %. Další odpověď, kterou vybralo 25 respondentů neboli 17,7 % je „Provozují nebo provozoval/a jsem atletiku a celkově ji mám rád/a.“ Otevřenou možnost zvolili 3 respondenti, všichni ti, kteří mají rádi atletiku v TV. Uvádím odpovědi: „Atleti jsou hezcí a prima kluci, vždy jsem se těšila na školní soutěže :)),“ „Je to vcelku zábava a je to o překonání se a soutěživosti,“ a „Je to lepší než se učit.“

Jak můžeme vidět v grafu, poměrně více na tuto otázku odpovídali ti respondenti, kteří atletiku v rámci TV rádi mají. U možnosti „Mám rád/a sport“ je zastoupeno 15 neboli 26,8 % odpovědí ze všech 90 odpovědí na tuto otázku od respondentů, kteří nemají rádi atletiku, a to je největší poměrná část, když srovnáme všechny odpovědi. Dalších 11 odpovědí od těchto respondentů zaznamenala možnost „Myslím, že atletika je dobrý základ pro ostatní sporty“, což je 16,4% část ze všech odpovědí na tuto otázku a 10 odpovědí zaznamenala možnost „Máme skvělého tělocvikáře/tělocvikářku“, což je 25,3% část ze všech odpovědí na tuto otázku.

Graf 21: Důvody oblíbenosti atletiky v rámci TV – porovnání.

Otázka 17.: Pokud máš nějaký důvod, proč NEMÁŠ RÁD/A atletiku v rámci TV, jaký?

Tato otázka je koncipována zcela stejně jako předchozí, a to včetně vyhodnocení, akorát se ptá na důvody, proč studenti atletiku v rámci TV naopak rádi nemají. Alespoň jednu možnost odpovědi zvolilo 143 respondentů, což je v této otázce bráno jako 100% celek.

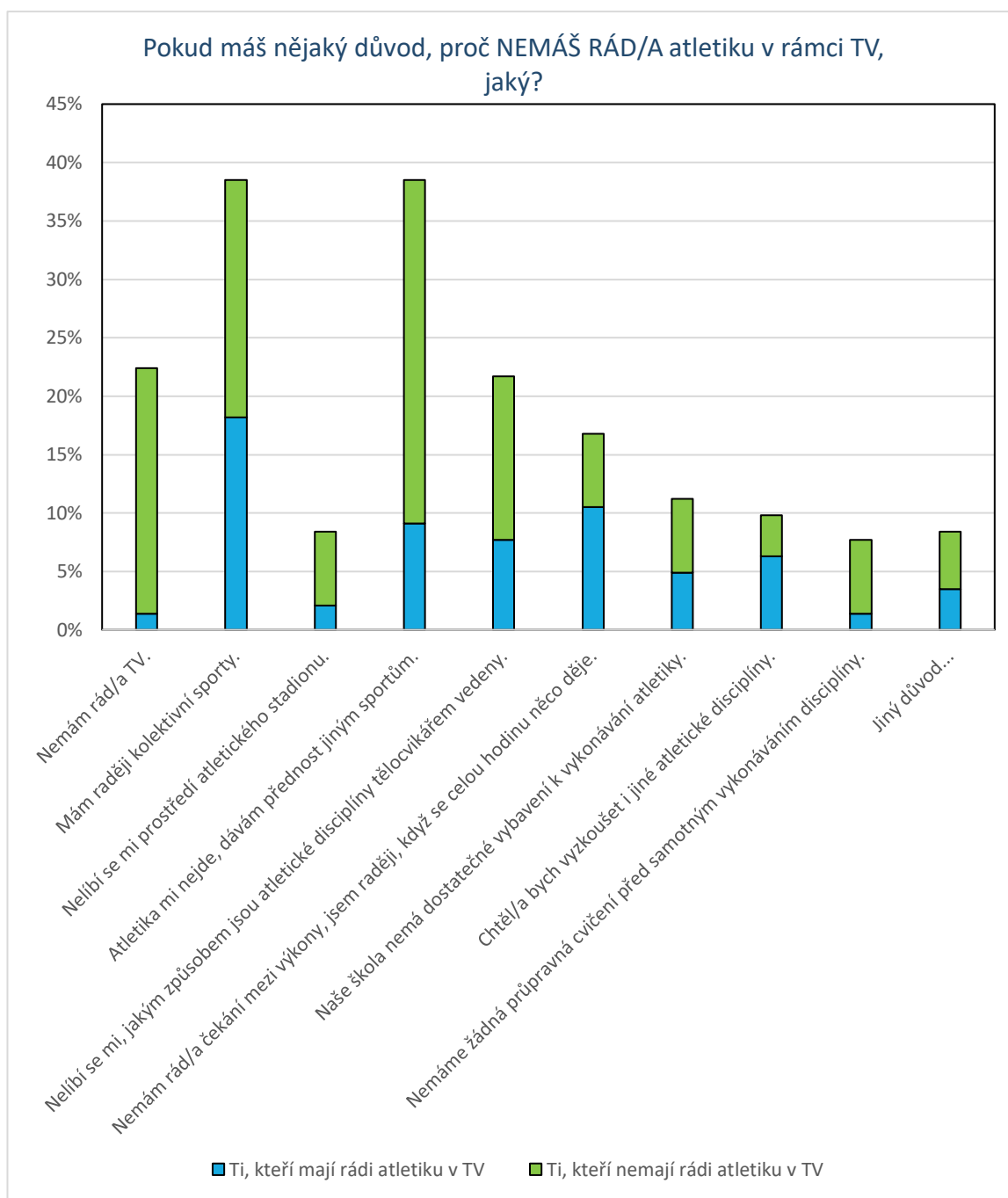
Z Grafu 22 můžeme vyčíst, že poměrně větší část zvolených možností tvoří odpovědi respondentů, kteří nemají rádi atletiku v TV, což je rozdíl oproti předchozí otázce. Nejvíce volené důvody, proč studenti nemají rádi atletiku v TV, jsou možnosti „Mám raději kolektivní sporty“ a „Atletika mi nejde, dávám přednost jiným sportům“ – obojí po 55 respondentech neboli 38,5 %. Další časté důvody jsou: „Nemám rád/a TV“ se 32 odpověďmi neboli 22,4 %,

dále „Nelíbí se mi, jakým způsobem jsou atletické disciplíny tělocvikářem vedeny“ se 31 odpověďmi neboli 21,7 % a „Nemám rád/a čekání mezi výkony, jsem raději, když se celou hodinu něco děje“ se 24 odpověďmi neboli 16,8 %. Mezi méně časté důvody patří: „Naše škola nemá dostatečné vybavení k vykonávání atletiky“ se 16 odpověďmi neboli 11,2 %, „Chtěl/a bych vyzkoušet i jiné atletické disciplíny“ se 14 odpověďmi neboli 9,8 %, „Nelíbí se mi prostředí atletického stadionu“ s 12 odpověďmi neboli 8,4 % a „Nemáme žádná průpravná cvičení před samotným vykonáváním disciplíny“ s 11 odpověďmi neboli 7,7 %.

Jiný důvod uvedlo 12 respondentů neboli 8,4 %. Ti respondenti, kteří mají rádi atletiku v TV, uvedli tyto důvody: „Vadí mi, že ostatní žáci nechtějí moc spolupracovat“, „Nemám ráda atletiku... zklamala mě“ a jeden důvod byl napsán nevhodně – obsah byl takový, že respondent nemá rád svého tělocvikáře. Ti respondenti, kteří nemají rádi atletiku v TV, uvedli tyto důvody: „Dřív jsem běhala za základku a moc mě to bavilo, bohužel teď už nic takového neděláme“, „Nemám ráda porovnávání výkonu, celkové soutěžní naladění“, „Nemám ráda kolektiv třídy, proto nechci chodit na TV“, „Nemám ráda běhání na čas + zdravotní problémy“, „Zabere to hodně hodin na úkor míčových her“, „Při běhu mám problém s dýcháním“, „Nemám ráda dlouhý běh“, „Je mi to jedno“ a „Neudýchám to“.

Respondenti, kteří nemají rádi atletiku v rámci TV, nejvíce volili možnost „Atletika mi nejde, dávám přednost jiným sportům“, a to v 29,4 % případů z celku – 42 respondentů. Dále možnost „Nemám rád/a TV“ volilo 30 respondentů a možnost „Mám raději kolektivní sporty“ 29 respondentů.

Rozdíly mezi pohlavími není možné zcela zhodnotit, a to hlavně z důvodu nepoměru, kdy dívek je ve výzkumném souboru zhruba 2× více než chlapců. Jeden rozdíl byl však zjištěn. O 14 % více chlapců zvolilo možnost „Mám raději kolektivní sporty“ jako důvod neoblíbenosti atletiky.

Graf 22: Důvody neoblíbenosti atletiky v rámci TV.

4 Diskuze

Vlastní sběr dat byl postižen nemožností šíření papírových dotazníků prezenční formou, proto byla vybrána metoda náhodného výběru respondentů a šíření dotazníků elektronicky. Problémy byly dva, jednak se nelehce sháněli respondenti k výzkumu, a to hlavně studenti gymnázií a SOŠ s výučním listem, jednak nebyla možnost přesnějšího vysvětlení některých otázek respondentům. Větší problém se objevil naštěstí pouze u otázky č. 13, která se týkala vybavení k vykonávání atletických disciplín. Musela být z výzkumu vyřazena, což ale neovlivnilo výsledky práce.

Forma šíření dotazníků však ovlivnila zastoupení některých sportů vykonávaných respondenty – ve výzkumném souboru se objevil velký počet zástupců jednotlivých sportů, např. 14 krasobruslařů, 9 atletů a 8 orientačních běžců. Díky zastoupení atletů byla však možnost určitého srovnání oblíbenosti atletiky v rámci TV u studentů specializujících se přímo na tento sport s ostatními. V zastoupení respondentů jsou i bývalí atleti, u kterých byl také větší předpoklad náklonnosti k atletice.

Celkové vyhodnocování výzkumného šetření proběhlo víceméně v pořádku. S větším počtem respondentů bych bývala dosáhla přesnějších a detailnějších výsledků, což by se dalo lépe využít k dalším analýzám. I přes nižší počet respondentů byly ale dané výzkumné otázky zodpovězeny.

4.1 Diskuze k výsledkům výzkumných otázek

Pokud je to vzhledem k podobě analyzovaných odpovědí možné, jednotlivé výsledky srovnávám s výsledkem jiného autora zmíněného v teoretické části práce.

- *Jaká je úroveň oblíbenosti atletiky v rámci TV u středoškoláků, dále mezi pohlavími, mezi studenty z různých typů škol a mezi atlety, bývalými a současnými sportovci a nespportovci?*

Výsledky této výzkumné otázky jsou podrobně shrnuty v interpretaci odpovědí na otázku č. 8 ve výzkumné části.

Vzhledem k pohlaví, atletiku v TV má rádo o 2 % více dívek než chlapců. Toto srovnání se neshoduje s výsledkem Pavlíkové (2017), která uvedla, že chlapci mají kladnější postoj k atletice než děvčata. Rozdíly v oblíbenosti atletiky v rámci TV mezi pohlavími nejsou v závislosti na tomto srovnání nikterak výrazné.

Většinu výzkumného vzorku tvoří především odpovědi od gymnazistů a studentů SOŠ s maturitou, jelikož dohromady zastupují 88 % všech respondentů. Nehledě na to, nejraději mají atletiku studenti sportovních gymnázií, což je ovlivněno pravděpodobně tím, že jsou všichni sportovci, ale také 60 % z nich vykonávalo nebo v současnosti vykonává atletiku.

Je zajímavé, že sportovci vykonávající kolektivní sporty mají atletiku v TV o 3,7 % raději než individuální/pároví sportovci.

Pozastavila jsem se také nad tím, že studenti SOŠ s výučním listem mají atletiku raději než studenti gymnázií a studenti SOŠ s maturitou. Ačkoli byl vzorek studentů SOŠ s výučním listem malý, i přesto je toto zjištění zajímavé, jelikož většina respondentů ze SOŠ s výučním listem nevykonává ani v minulosti nevykonávala žádný sport. Mimo to jsem u těchto studentů předpokládala menší zájem o atletiku vzhledem ke zmíněnému teoretickému poznatku o předpokladu nižšího zájmu o pohyb u studentů odborných škol.

– *Jaká je oblíbenost atletiky ve srovnání s oblíbeností TV?*

Výsledky této výzkumné otázky jsou podrobně shrnuty v interpretaci odpovědí na otázky č. 5 a 8 ve výzkumné části.

Poměr 24,8 % studentů, kteří mají kladný vztah k TV, ale negativní k atletice, se téměř shoduje s šetřením Pavlíkové (2017), která zjistila jen o 1,7 % vyšší výsledek. Respondentů, kteří mají negativní vztah k TV, ale pozitivní k atletice, je 6,5 %. Toto zjištění je o 3,3 % vyšší než u šetření Pavlíkové.

– *Jaká je úroveň oblíbenosti atletiky mezi ostatními aktivitami v rámci TV?*

Výsledky této výzkumné otázky jsou podrobně shrnuty v interpretaci odpovědí na otázku č. 6 ve výzkumné části.

Ve srovnání atletiky s těmito aktivitami – míčové hry, netradiční hry, plavání, soutěže/štafety, gymnastika – je atletika hodnocená jako druhá nejméně oblíbená. Nejoblíbenější jsou míčové hry, což se shoduje s teoretickými poznatky. Atletika je oproti nim v přepočtu o 18 % méně oblíbená. Nejméně oblíbená je gymnastika, o 2 % hůře hodnocená než atletika. Oba sporty jsou individuální a jsou často v hodině známkovány, možná proto jsou hodnoceny hůř než kolektivní sporty a další. I ze svých zkušeností se spolužáky na střední i základní škole mohu říct, že gymnastika je pro mnohé spíše obávanou aktivitou.

Překvapilo mě, že plavání je ve srovnání hodnocení vždy oblíbenější než atletika. Na druhou stranu, například gymnaziální respondenti Zonkové (2014) uváděli plavání jako jeden

z jejich nejoblíbenějších sportů. V dalších výzkumech se však poznatky o plavání jakožto oblíbeném sportu nikde nevyskytly.

U dívek je atletika spolu s netradičními hrami nejhůře hodnocená, ale jen o 14 % hůře než nejoblíbenější aktivita, míčové hry. Nehledě na atletiku, netradiční hry jsou míčovým hrám velmi podobné, tudíž mě zaujalo, jaký rozdíl se v oblibě mezi těmito aktivitami vyskytl u děvčat. Předpokládám, že s děvčaty se v TV netradiční hry tolik neprovozují, ale v tomto případě se nemohu odkazovat na teoretické poznatky.

U chlapců jsou míčové hry ještě oblíbenější než atletika, dokonce o 26 %. Naopak gymnastika je u nich o 12 % méně oblíbená než atletika. Gymnastika je pro chlapce přirozeně méně atraktivní než pro děvčata, což jsem také předpokládala z vlastních zkušeností.

Výsledky Drábové (2009) se s mými shodují v tom, že nejoblíbenější jsou u středoškoláků míčové hry, u chlapců více než u dívek. Výsledky se neshodují v tom, že gymnastika je méně oblíbená než atletika.

– *Jaká je oblíbenost jednotlivých skupin atletických disciplín?*

Výsledky této výzkumné otázky jsou podrobně shrnuty v interpretaci odpovědí na otázku č. 12 ve výzkumné části.

Nejoblíbenější skupinou atletických disciplín jsou pro studenty sprinty, naopak nejméně oblíbené jsou střední tratě. Tento výsledek se shoduje s šetřením Zonkové (2014). Výsledek ukazující neoblíbenost středních tratí se shoduje s šetřením Ešpandra (2009) a Pavlíkové (2017).

Respondenti, kteří nemají rádi atletiku, mají výrazně nejraději hody a vrhy. Dle mého názoru tento postoj pramení z nižší náročnosti těchto disciplín v rámci výuky v TV. Opět výrazně nejméně oblíbené jsou u těchto respondentů střední tratě. Tyto disciplíny vyžadují velkou dávku energie, ale také motivace, kterou však tito respondenti nemají.

– *Jaké jsou nejčastější důvody oblíbenosti a neoblíbenosti atletiky v rámci TV?*

Výsledky této výzkumné otázky jsou podrobně shrnuty v interpretaci odpovědí na otázky č. 16 a 17 ve výzkumné části.

Odpovědi na tyto otázky mohli respondenti volit v libovolném počtu, dokonce měli i otevřenou možnost odpovědi, kterou však využili pouze 3 respondenti u odpovědi ohledně oblíbenosti atletiky a 12 respondentů u odpovědi ohledně neoblíbenosti atletiky. Někteří respondenti odpovídali zcela opačně, jedni mají atletiku rádi kvůli soutěživosti, jiní ji právě

kvůli soutěživosti rádi nemají. Často uváděný důvod neoblíbenosti atletiky je odpor ke středním tratím, jelikož jsou náročné na vytrvalost a někteří jedinci mají problém je „udýchat“.

Oblíbenost atletiky v TV ovlivňuje i charakter atletiky jako takové, často studenty baví spíše kolektivní sporty, kde se stále „něco děje“ a výkony se nehodnotí na známky.

Oblíbenost či neoblíbenost atletiky v TV je také ovlivněna charakterem tělocvikáře a jeho formou výuky. Jak bylo zmíněno v teoretické části práce, vliv tělocvikáře je stěžejní k vytváření výsledného postoje studentů k TV a pohybu.

- *Může úroveň vybavenosti středních škol pro výuku atletiky a výuka samotná ovlivnit oblíbenost atletiky?*

Výsledky této výzkumné otázky jsou podrobně shrnuty v interpretaci odpovědí na otázky č. 7, 11, 14 a 15 ve výzkumné části.

Pouze 13,7 % respondentů mrzí, že nedělají v rámci atletických hodin více disciplín, z toho 44,5 % by rádo vyzkoušelo hod oštěpem. Problém je dle mého v nedostatku financí pro koupi tohoto náčiní, ale také v technické náročnosti disciplíny, a to jak pro studenty, tak pro učitele, zvláště když má učitel na starost velké množství studentů najednou.

Bylo zjištěno, že respondenti, kteří vykonávají ABC vždy, mají atletiku více rádi než ti, kteří ABC nevykonávají vůbec. To stejné se prokázalo i s dispozicí atletického stadionu. Je diskutabilní, proč tomu tak ve skutečnosti je. Toto zjištění může být ovlivněno celkovou výukou atletiky, kdy nejenže studenti vykonávají ABC, ale k tomu mají např. i kvalitnější výuku daných disciplín a z toho pramenící radost z vykonávání atletiky.

Téměř 83 % respondentů nevykonává dostatek průpravných cvičení. Toto zjištění souhlasí s vyjádřením Pavlíkové (2014), která uvedla, že obsah atletických hodin slouží spíše k měření výkonů na známky než k průpravným cvičením. Myslím si, že zařazení více průpravných cvičení do výuky může mít vliv na oblíbenost atletiky, jelikož díky těmto cvičením se zdokonaluje technika vykonávané disciplíny a následně je cvičenec schopný dosáhnout lepších výsledků, což podporuje motivaci k vykonávání dané aktivity. Pouhé „měření na známky“ je proto pro studenty spíše obavou než radostí.

5 Závěry

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala úrovní oblíbenosti atletiky v rámci TV u středoškoláků. Cílem bylo zjistit tuto úroveň nejen celkově, ale i mezi různými skupinami středoškoláků, a také zjistit možné faktory, které mohou tuto úroveň ovlivňovat. Práce je rozdělena na teoretickou a výzkumnou část.

V teoretické části práce jsem se zaměřila na atletiku ve školní TV, charakteristiku adolescentů, motivaci k pohybovým aktivitám a na oblíbenost sportů a atletiky. Zmínila jsem několik výsledků studií, které byly brány jednak jako zdroj informací k tématu, jednak jako data k případnému porovnání s výsledky mého výzkumu.

Ve výzkumné části práce jsem v návaznosti na dané cíle práce určila výzkumné otázky, jejichž odpovědi vedou ke shrnutí hlavních výsledků šetření. Vlastní šetření probíhalo formou zasílání online dotazníku středoškolským studentům a následného zanalyzování výsledků. Bylo shromážděno 200 správně vyplněných dotazníků, a to především od studentů gymnázií a SOŠ s maturitou, značně méně pak od studentů sportovních gymnázií a SOŠ s výučním listem.

V návaznosti na výsledky šetření uvádím následující zjištění:

1) Atletiku v rámci TV mají výrazně nejradyji studenti sportovních gymnázií, což je ovlivněno právě tím, že jsou to sportovci. Studenti, kteří v současnosti sportují, mají totiž celkově TV a atletiku v rámci TV raději než studenti, kteří sportovali buď v minulosti, nebo vůbec. Ze studentů SOŠ s výučním listem má TV ráda více než polovina, to stejné platí i u studentů klasického gymnázia. Nejméně mají atletiku rádi studenti SOŠ s maturitou, nebyly však zjištěny jednoznačné důvody, proč tomu tak je.

Výraznější rozdíl v oblíbenosti atletiky mezi pohlavími nebyl zjištěn.

2) V porovnání odlišně sportovně zaměřených skupin z řad studentů mají atletiku v TV nejradyji ti studenti, kteří se mimoškolně na atletiku specializují. O čtvrtinu méně pak bývalí atleti a podobně také ostatní současní sportovci. Ze studentů, kteří provozovali nějaký sport jen v minulosti, má ráda atletiku pouze polovina. Nejméně oblíbená je atletika u nespportovců, kde převládá neoblíbenost.

3) Výrazná většina studentů, kteří nemají rádi TV, nemá ráda ani atletiku v rámci TV. Naopak je více studentů, kteří nemají rádi atletiku i přesto, že TV rádi mají. V porovnání s ostatními aktivitami v rámci TV patří atletika spíše k méně oblíbeným sportům.

4) Nejčastější důvody k oblíbenosti atletiky jsou „Mám rád/a sport“, „Myslím, že atletika je dobrý základ pro ostatní sporty“, „Našel/našla jsem si disciplínu, která mi jde, a ta mě baví“ a „Máme skvělého tělocvikáře/tělocvikářku“.

Nejčastější důvody k neoblíbenosti atletiky jsou „Mám raději kolektivní sporty“, „Atletika mi nejde, dávám přednost jiným sportům“, „Nemám rád/a TV“, „Nelíbí se mi, jakým způsobem jsou atletické disciplíny tělocvikářem vedeny“ a „Nemám rád/a čekání mezi výkony, jsem raději, když se celou hodinu něco děje“.

5) V porovnání oblíbenosti skupin atletických disciplín mají studenti nejraději sprinty. Ti, kteří nemají rádi atletiku v rámci TV, preferují hody a vrhy. Nejméně oblíbená skupina disciplín jsou střední tratě.

Některé studenty mrzí, že v rámci výuky atletiky neprovozují více atletických disciplín. Tito studenti by nejvíce chtěli vyzkoušet hod oštěpem.

6) Studenti, kteří mají ve výuce k dispozici atletický stadion, mají atletiku v TV raději než ti, kteří ho nemají. To stejné platí se studenty, kteří vykonávají ABC v každé hodině na rozdíl od těch, kteří ABC nevykonávají vůbec.

Většina studentů nemá v atletických hodinách dostatek času na průpravná cvičení.

Souhrnně řečeno, byly zjištěny dva nejdůležitější faktory, které ovlivňují oblíbenost atletiky ve školní TV. Jednak je to mimoškolní sportovní činnost studentů, jednak je to atletika jakožto individuální sport – kolektivní sporty jsou pro studenty všeobecně atraktivnější.

Tato práce může posloužit učitelům TV k autodiagnostice vedení výuky. Na základě zjištěných faktorů ovlivňujících oblíbenost atletiky si učitelé mohou uvědomit, čím ve výuce atletiky v rámci TV chybují, nebo co naopak vykonávají správně. Učitelům TV také doporučuji zařadit více průpravných cvičení do výuky atletických disciplín. Důležité je také zařazení atletické abecedy, jelikož ta pomáhá v prevenci zranění. Vedení škol, kde není dostatek vybavení k vykonávání atletiky, doporučuji zvážit, zda by nebylo vhodné pořídit nové vybavení k výuce TV, např. atletické oštěpy.

Pro další výzkum by bylo zajímavé zpracovat např. práci na téma oblíbenosti atletiky v tělesné výchově na základních školách.

Díky tvorbě pro mě první práce tohoto rozsahu jsem nasbírala zkušenosti a poučila se ze svých chyb do budoucna. Se svojí prací jsem spokojená a na závěr mohu říct, že cíl práce jsem splnila.

Použité zdroje

Knižní zdroje

CACEK, Jan; KOVÁČIKOVÁ, Zuzana a MICHÁLEK, Josef. *Atletika na ZŠ a SŠ: textová opora ke kurzu*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5632-9.

FRANO, Jaroslav. *Tělesná výchova pro 1. a 2. ročník středních škol*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:6a7f3f40-5821-11e9-936e-005056827e52>

FRÖMEL, Karel; NOVOSAD, Jiří a SVOZIL Zbyněk. *Pohybová aktivita a sportovní zájmy mládeže* [online]. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1999. 173 s. ISBN 80-7067-945-X.

HARTL, Pavel a NEPRAŠ, Karel. *Psychologický slovník*. Praha: Jiří Budka, 1993. s. 81. ISBN 80-90. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f79bd600-518b-11e9-abdc-5ef3fc9bb22f>

HOMOLA, Miloslav. *Motivace lidského chování*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:ac3087c0-5068-11e4-8344-005056827e52>

CHOUTKOVÁ-CVRKOVÁ, Božena; BERAN, Pavel a SUŠANKA, Petr. *Běhej - skákej - házej: jak trénuje atletické žactvo*. Praha: Olympia, 1977.

KERSENBROCK, Klement; TREFNÝ, Zdeněk a BÉM, Jan. *Metodika lehké atletiky: Metodika a organizace kolektivního vyučování lehké atletice v základní tělesné výchově*. Praha: SPN, 1958. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1c24c4f0-7f4c-11e2-a455-005056827e52>

KLIMTOVÁ, Marie a SKERIL, Michal. *Vybrané kapitoly z didaktiky tělesné výchovy pro studující učitelství prvního stupně ZŠ: Určeno stud. denního studia, studia při zaměstnání a postgrad. studia*. Ostrava: Pedagogická fakulta, 1989. ISBN 80-7042-012-X. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:e3ad9ee0-76ed-11e3-b0d1-005056827e51>

KUTNOHORSKÁ, Jana. *Výzkum v ošetřovatelství*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2713-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:c15a2ea0-241a-11e4-90aa-005056825209>

LANGER, František a FAKULTA TĚLESNÉ KULTURY. *Atletika 1*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-244-1785-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:471a22d0-dc26-11e3-b110-005056827e51>

LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.

LOPATA, Ladislav; VOLRÁB, Rudolf a VACULA, Jindřich. *Lehká atletika v základní tělesné výchově*. Praha: SZN, 1962. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:4a52da40-0646-11e6-a5b6-005056827e52>

MACEK, Petr. *Adolescence*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:adb951b0-b0ff-11e4-a7a2-005056827e51>

MUŽÍK, Vladislav; SÜSS, Vladimír a KATEDRA TĚLESNÉ VÝCHOVY. *Tělesná výchova a sport mládeže v 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s. 116-125. ISBN 978-80-210-4858-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:4dd0d0f0-04e5-11e4-99ee-001018b5eb5c>

PETROVSKIJ, Artur Vladimirovič; SCHMIDTOVÁ, Eva a TOLLINGEROVÁ, Dana. *Vývojová a pedagogická psychologie*. Praha: SPN, 1977. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:b5fe4d20-4b6c-11e3-ad8c-005056827e52>

PRUKNER, Vítězslav a MACHOVÁ, Iva. *Didaktika školní atletiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2757-7.

ŘEPKA, Emil. *Motivace žáků ve školní tělesné výchově*. V Českých Budějovicích: Jihočeská univerzita, 2005. ISBN 80-7040-808-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:a55ec120-44fb-11e7-a34b-005056827e51>

SLEPIČKA, Pavel; HOŠEK, Václav; HÁTLOVÁ, Běla a kol. *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1602-5. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:566c04c0-88d8-11e3-997d-005056827e52>

SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas adolescentů*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, 2001. ISBN 80-86317-13-7. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:692f2190-c112-11ea-b7a2-005056827e51>

STUBBS, Ray. *Knihy sportů: sporty, pravidla, taktiky, techniky*. Praha: Knižní klub, 2009. ISBN 978-80-242-2558-6.

SÝKORA, František; KOSTKOVÁ, Jarmila; SODOMA, Viktor a kol. *Didaktika tělesné výchovy: [učební text pro posl. stud. oboru tělesná výchova a sport]*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f8f806e0-e9dc-11e6-8a71-005056827e52>

ŠVINGALOVÁ, Dana a KATEDRA PEDAGOGIKY A PSYCHOLOGIE. *Kapitoly z psychologie, III. díl: Vývojová psychologie*. Liberec: Technická univerzita, 2002. sv. III. díl ISBN 80-7083-571-1. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:e985d010-a74e-11ea-8bdc-005056827e51>

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-803-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:e1252ef0-bba3-11e2-b6da-005056827e52>

WEIGNER, Karel. *Tělesná výchova: její význam a cesty*. V Praze: Jos. R. Vilímek, 1916. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:0eee9aa0-7fe6-11e2-b238-005056827e52>

Akademické kvalifikační práce

BÍLÁ, Olga. *Názory a postoje studentů středních škol na sport a jiné pohybové aktivity*. Praha, 2006. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu.

DRÁBOVÁ, Pavlína. *Pohybová aktivita u adolescentů*. Zlín, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií.

EŠPANDR, Martin. *Postoje a motivace žactva k atletice*. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu.

FIKEJZ, Václav. *Výuka tělesné výchovy na středních školách z perspektivy studentů*. Brno, 2020. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií.

FILÁKOVÁ, Pavlína. *Motivace k pohybové aktivitě v období adolescence*. Brno, 2020. Magisterská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií.

FUSKOVÁ, Barbora. *Oblíbenost tělesné výchovy a motivace k pohybové aktivitě ve vztahu k vyučovacími jednotkám tělesné výchovy žáků základních škol*. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury.

GARGELOVÁ, Tereza. *Popularita tělesné výchovy a motivace k pohybové aktivitě ve vztahu k vyučovacími jednotkám tělesné výchovy žáků středních škol*. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury.

HALASOVÁ, Nikola. *Monitorování školní pohybové aktivity a aktivního životního stylu u žáků SŠ v Plzni*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická.

- HANKOVÁ, Kristýna. *Motivace žáků středního odborného učiliště k tělesné výchově a sportu*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.
- MACHOVÁ, Lucie. *Problémy při výuce tělesné výchovy - komparace pohledu žáků a jejich učitelů*. Brno, 2019. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií.
- NOSKOVÁ, Lenka. *Úroveň pohybové aktivity a tělesné zdatnosti u adolescentů*. Liberec, 2013. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická.
- NOVÁKOVÁ LOKVENCOVÁ, Petra. *Školní pohybová aktivita 15 až 18letých adolescentů*. Olomouc, 2012. Disertační práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury.
- PAVLÍKOVÁ, Tereza. *Atletika v hodinách tělesné výchovy na gymnáziích a komparace se zahraničím*. Praha, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- PAVLÍKOVÁ, Tereza. *Atletika v hodinách tělesné výchovy z pohledu žáků gymnázií*. Praha, 2017. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- POLÍVKA, Václav. *Rozbor vybraných ukazatelů pohybových aktivit žáků vybraných středních škol v Plzeňském kraji*. Plzeň, 2016. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická.
- POLOVÁ, Marcela. *Pohybová aktivita a inaktivita 15-19leté mládeže Jihočeského kraje*. České Budějovice, 2008. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta.
- STÁHALA, Petr. *Důvody inaktivity žáků ve výuce tělesné výchovy*. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií.
- STÝSKAL, Jaroslav. *Pohybové aktivity a sportovní preference 15-18letých studentů gymnázia v Domažlicích*. České Budějovice, 2009. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta.
- ZONKOVÁ, Kristýna. *Oblíbenost atletiky na středních školách, sportovních středních školách a ve sportovních klubech*. Praha, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.

Internetové zdroje

25 *World's Most Popular Sports (Ranked by 13 factors)* [online]. Total sportek [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <https://www.totalsportek.com/popular-sports/>

BATES, Lauren C.; ZIEFF, Gabriel; STANFORD, Kathleen et al. *COVID-19 Impact on Behaviors across the 24-Hour Day in Children and Adolescents: Physical Activity, Sedentary Behavior, and Sleep*. *Children* [online]. 2020, 16.9., 7(9):138 [cit. 2021-02-16]. ISSN 2227-9067. Dostupné z: doi:10.3390/children7090138

BENDÍKOVÁ, Elena and DOBAY, Beáta. *Physical and Sport Education as a Tool for Development of a Positive Attitude Toward Health and Physical Activity in Adulthood*. *European Journal of Contemporary Education* [online]. 2017, 6(1) [cit. 2021-02-14]. ISSN 23049650. Dostupné z: doi:10.13187/ejced.2017.1.14

DAMASCENO, M. V; LIMA-SILVA, A. E.; PASQUA, L. A. et al. *Effects of resistance training on neuromuscular characteristics and pacing during 10-km running time trial*. *European Journal of Applied Physiology* [online]. 2015, 10 [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/272517612_Effects_of_resistance_training_on_neuromuscular_characteristics_and_pacing_during_10-km_running_time_trial

FRÖMEL, Karel; BAUMAN, Adrian; NYKODÝM, Jiří a kol. *Intenzita a objem pohybové aktivity 15 až 69 leté populace České republiky*. *Česká kinantropologie* [online]. FTVS, 2006, roč. 1/2006, č. 10, s. 13-29. ISSN 1211-9261.

HALLAL, P.C.; VICTORA, C.G.; AZEVEDO, M.R. et al. *Adolescent Physical Activity and Health*. *Sports Med* 36 [online], 2006, 1019–1030 [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://doi.org/10.2165/00007256-200636120-00003>

JANSA, Petr. *Komparace postojů a názorů adolescentů ve věku 15–18 let ke sportu a pohybovým aktivitám*. *Studia sportiva* [online], 2017, 11(1), 90-99 [cit. 2021-02-10]. ISSN 2570-8783. Dostupné z: doi:10.5817/StS2017-1-27

Jednotlivci podílející se na činnosti sportovního svazu ve vybraných sportech [online]. Praha: ČSÚ, 2020 [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/148053456/320198202807.xlsx/e842b723-0461-4aab-b495-216e1b2af457?version=1.1>

- KOHL, Harold W. and E. HOBBS, Karen. *Development of Physical Activity Behaviors Among Children and Adolescents*. Pediatrics [online], March 1998, 549-554 [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: https://pediatrics.aappublications.org/content/101/Supplement_2/549
- LONSDALE, Chris; ROSENKRANZ, Richard R.; SANDERS, Taren et al. *A cluster randomized controlled trial of strategies to increase adolescents' physical activity and motivation in physical education: Results of the Motivating Active Learning in Physical Education (MALP) trial*. Preventive Medicine [online]. 2013, 57(5), 696-702 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2013.09.003>
- OJA, Pekka; TITZE, Sylvia; KOKKO, Sami et al. *Health benefits of different sport disciplines for adults: systematic review of observational and intervention studies with meta-analysis*. British Journal of Sports Medicine [online]. 2015 [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://bjsm.bmj.com/content/bjsports/49/7/434.full.pdf>
- ORTIZ, Eric. *Most Popular High School Sports in America* [online]. Stadium Talk. Granite Media Group, 12 March 2020 [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <https://www.stadiumtalk.com/s/most-popular-high-school-sports-america-a68e565ca65541f7>
- Pojem hedonický*. Slovník cizích slov [online]. c2005-2020b [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/hedonicky>
- Pojem lokomoční*. Slovník cizích slov [online]. c2005-2020a [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/lokomocni>
- PRUSAK, Keven A.; TREASURE, Darren C.; DARST, Paul W. et al. *The Effects of Choice on the Motivation of Adolescent Girls in Physical Education*. *Journal of Teaching in Physical Education* [online]. 23, 1, 2004, 19-29 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1123/jtpe.23.1.19>
- Rámcové vzdělávací programy* [online]. Praha: NÚV – Národní ústav pro vzdělávání, c2011-2020 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp>
- Rámcový vzdělávací program pro gymnázia* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/159>
- Rámcový vzdělávací program pro gymnázia se sportovní přípravou* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/160>

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 23-41-M/01 Strojírenství [online]. Praha: MŠMT, 2007 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z:

<http://zpd.nuov.cz/RVP/ML/RVP%202341M01%20Strojirenstvi.pdf>

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 26-51-H/01 Elektrikář 26-51-H/02 Elektrikář – silnoproud [online]. Praha: MŠMT, 2007 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z:

<http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%202651H01%20Elektrikar%202651H02%20Elektrikar%20silnoproud.pdf>

SOBARNA, Akhmad; HAMBALI, Sumbara; SUTISWO, Sutiswo et al. *The influence learning used running ABC on the sprint capabilities. Jurnal Konseling dan Pendidikan* [online]. 2020, 4 [cit. 2021-01-31]. ISSN 2337-6880. Dostupné z: doi:

<https://doi.org/10.29210/142100>

Školní vzdělávací program 23-41-M/01 Strojírenství [online]. Kolín: Střední průmyslová škola strojírenská a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Kolín IV, Heverova 191, 2013 [cit. 2020-12-18]. Dostupné z: <https://www.sps-ko.cz/wp-content/uploads/2020/08/%C5%A0VP-2013-Stroj%C3%ADrenstv%C3%AD-2341M01.pdf>

Školní vzdělávací program 26-51-H/02 Elektrikář - silnoproud [online]. Karlovy Vary: Střední odborná škola Karlovy Vary, s.r.o. Konečná 21, Karlovy Vary, 2011 [cit. 2020-12-19]. Dostupné z:

<https://soskv.cz/uploads/file/%C5%A0koln%C3%AD%20vzd%C4%9BI%C3%A1vac%C3%AD%20programy/2651H02%20Elektrik%C3%A1%C5%99%20silnoproud.pdf>

Školní vzdělávací program gymnaziálního vzdělávání oboru 7942K/41 Gymnázium se sportovní přípravou [online]. Ostrava: Sportovní gymnázium Dany a Emila Zátokových, Ostrava, 2014 [cit. 2020-12-18]. Dostupné z: <https://www.sportgym-ostrava.cz/download/12064/>

TROST, Stewart G. and LOPRINZI, Paul D. *Parental Influences on Physical Activity Behavior in Children and Adolescents: A Brief Review* [online]. American Journal of Lifestyle Medicine 5, no. 2. March 2011 [cit. 2021-02-12]. Dostupné z:

<https://doi.org/10.1177/1559827610387236>.

Učební osnova předmětu tělesná výchova [online]. Praha: MŠMT, 1996 [cit. 2021-01-01].

Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/RVP/ucebni_osnovy/TELESNA_VYCHOVA_2.pdf

VAŠÍČKOVÁ, J.; GROFFIK, D.; FRÖMEL, K. et al. *Determining gender differences in adolescent physical activity levels using IPAQ long form and pedometers*. Ann Agric Environ Med [online]. 2013, 20(4), 749-55 [cit. 2021-02-16]. PMID: 24364448.

Vzdělání – brána do života: čtyřleté, šestileté a osmileté studium se zaměřením matematika a přírodní vědy [online]. Plzeň: Gymnázium, Plzeň, Mikulášské nám. 23, 2019 [cit. 2020-12-18]. Dostupné z: https://www.mikulasske.cz/wp-content/uploads/2020/10/SVP1920v_mpr.pdf

WILSON, Thomas C. *The Paradox of Social Class and Sports Involvement: The Roles of Cultural and Economic Capital*. International Review for the Sociology of Sport 37, no. 1 [online]. March 2002 [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1012690202037001001>

6 Seznam tabulek

Tabulka 1: Počty členů sportovních svazů pro rok 2019.....	23
Tabulka 2: Počty respondentů podle ročníků na jednotlivých typech škol.	30
Tabulka 3: Zastoupení typu sportů u v současnosti sportujících respondentů.	34
Tabulka 4: Zastoupení studentů daných typů škol podle sportovní aktivity.	35
Tabulka 5: Rozdíl vztahu sportovců, bývalých sportovců a nespportovců k TV.	39
Tabulka 6: Oblíbenost atletiky v rámci TV podle sportovního zaměření.....	46
Tabulka 7: Vztah mezi oblíbeností TV a oblíbeností atletiky v rámci TV.....	48

7 Seznam grafů

Graf 1: Zastoupení respondentů podle pohlaví.	29
Graf 2: Zastoupení respondentů podle typu školy.	30
Graf 3: Zastoupení respondentů podle časové dotace hodin TV týdně.	31
Graf 4: Zastoupení respondentů podle ne/účasti na atletických trénincích.	32
Graf 5: Zastoupení respondentů podle účasti na jiných než atletických trénincích... ..	33
Graf 6: Oblíbenost TV.	36
Graf 7: Oblíbenost TV podle pohlaví.	37
Graf 8: Oblíbenost TV podle typu školy.	38
Graf 9: Rozdíl vztahu sportovců, bývalých sportovců a nesportovců k TV.	39
Graf 10: Srovnání hodnocení aktivit v rámci TV.	41
Graf 11: Srovnání průměrné oblíbenosti aktivit v rámci TV.	41
Graf 12: Dispozice atletického stadionu.	42
Graf 13: Oblíbenost atletiky v rámci TV.	43
Graf 14: Oblíbenost atletiky v rámci TV mezi pohlavím.	44
Graf 15: Oblíbenost atletiky v rámci TV podle typu školy.	44
Graf 16: Porovnání oblíbenosti TV podle sportovního zaměření.	47
Graf 17: Zastoupení provozovaných disciplín v TV.	49
Graf 18: Porovnání oblíbenosti jednotlivých skupin atletických disciplín.	51
Graf 19: Užití ABC v TV.	52
Graf 20: Metodika nácviku atletických disciplín.	53

Graf 21: Důvody oblíbenosti atletiky v rámci TV – porovnání.....	55
Graf 22: Důvody neoblíbenosti atletiky v rámci TV.	57

8 Příloha

Dotazník: Oblíbenost atletiky v rámci tělesné výchovy na středních školách

Ahoj,

ráda bych Tě požádala o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma: *Oblíbenost atletiky v rámci výuky tělesné výchovy na středních školách*. Tvoje odpovědi mi moc pomohou, buď proto upřímný/upřímná. Dotazník je určený studentům středních škol a je anonymní.

Děkuji za Tvůj čas,

Barbora Slivková, studentka Pedagogické fakulty UK

1. **Jsi:** (Vyber jednu odpověď.)
 - a) dívka
 - b) chlapec
 2. **Ročník studia:** (Vyber jednu odpověď.)
 - a) 1.
 - b) 2.
 - c) 3.
 - d) 4.
 3. **Typ školy:** (Vyber jednu odpověď. Pokud studuješ obor se sportovní přípravou a nemáš předmět Tělesná výchova, prosím, dotazník nevyplňuj.)
 - a) odborná SŠ s maturitou
 - b) odborná SŠ s výučním listem
 - c) gymnázium
 - d) sportovní gymnázium (rozšířená výuka TV)
 4. **Počet hodin TV týdně:** (Vyber jednu odpověď.)
 - a) 1 × 45 minut
 - b) 2 × 45 minut
 - c) 2 × 90 minut
 - d) Jiné:
-

5. **Máš rád/a tělesnou výchovu?** (Vyber jednu odpověď. Pokud máš uvolnění z TV, prosím, neodpovídej na další otázky a dotazník odešli.)
 - a) Ano.
 - b) Ne.
 - c) Nevadí mi.
 - d) Mám uvolnění z TV.
6. **Ohodnot' hvězdičkami následující aktivity v rámci TV.**
(Hodnocení: 5* velmi oblíbená, 4* oblíbená, 3* neutrální, 2* neoblíbená, 1* velmi neoblíbená aktivita; pokud danou aktivitu neprovozujete, odpověď vynech.)

aktivita	hodnocení
míčové hry	
gymnastika	

aktivita	hodnocení
soutěže, štafety	
atletika	

netradiční hry (ringo, ragby, korfbal, ...)		plavání	
---	--	---------	--

7. Máte jako škola k dispozici atletický stadion – využíváte ho? (Vyber jednu odpověď.)

- a) Ano, máme a využíváme ho.
- b) Ano, ale nevyužíváme ho.
- c) Ne, nemáme.

8. Máš rád/a atletiku v rámci hodin tělesné výchovy? (Vyber jednu odpověď.)

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) Neděláme atletiku.

9. Pokud jsi odpověděl/a, že atletiku neděláte, co v rámci tělesné výchovy děláte?

(Pokud atletiku děláte, neodpovídej na tuto otázku a odpověz, prosím, na další otázky.)

.....

.....

10. Jaké atletické disciplíny v rámci TV provozujete? (Vyber jednu nebo více odpovědí.)

- a) sprinty
- b) střední tratě (800m, 1500m)
- c) kros (běh v přírodě)
- d) štafetové běhy
- e) vrh koulí
- f) hod míčkem/granátem
- g) hod oštěpem
- h) skok daleký
- i) skok vysoký
- j) trojskok
- k) jiné:

11. Mrzí Tě, že neprovozujete v rámci TV více atletických disciplín? Jaké bys konkrétně chtěl/a vyzkoušet? (Vyber jednu odpověď.)

- a) Ne, nemrzí.
 - b) Ano, chtěl/a bych vyzkoušet:
-

12. Seřad' skupiny atletických disciplín od nejoblíbenější (1.) po nejméně oblíbenou (4.):

__ sprinty __ střední tratě __ hody, vrhy __ skoky

13. Máte jako škola k dispozici uvedené nářadí, zařízení nebo náčiní a využíváte je?

(Zaškrtnutí znamená ANO, vynechání znamená NE.)

nářadí/zařízení/náčiní	dispozice	využití
startovní bloky		
doskočiště na skok vysoký		
doskočiště na skok do dálky		
vrhačský kruh		
kriketové míčky/granáty		
vrhačské koule		

14. Používáte po rozcvičce atletickou abecedu (liftink, skipink, zakopávání, odpichy, cval stranou, běh pozpátku atd.)? (Vyber jednu odpověď.)

- a) Vždy.
- b) Někdy.
- c) Jen před atletickými disciplínami.
- d) Nikdy.

15. Máte před měřením výkonů z atletických disciplín nějaký nácvik? Pokud ano, jaký? (např. hodinu věnovanou skokům z místa do písku, než budete skákat s rozběhem a bude se vám měřit výkon nebo běhání tzv. „rovinek“ = sprintů po rozcvičce)

.....

16. Pokud máš nějaký důvod, proč MÁŠ RÁD/A atletiku v rámci TV, jaký? (Vyber jednu nebo více odpovědí.)

- a) Provozují nebo provozoval/a jsem atletiku a celkově ji mám rád/a.
- b) Myslím, že mi atletika jde.
- c) Máme skvělého tělocvikáře/tělocvikářku.
- d) Myslím, že atletika je dobrý základ pro ostatní sporty.
- e) Našel/našla jsem si v atletice disciplínu, která mi jde, a ta mě baví.
- f) Mám rád/a sport.
- g) Jiný důvod:

.....

17. Pokud máš nějaký důvod, proč NEMÁŠ RÁD/A atletiku v rámci TV, jaký? (Vyber jednu nebo více odpovědí.)

- a) Nelíbí se mi, jakým způsobem jsou atletické disciplíny tělocvikářem vedeny.
- b) Mám raději kolektivní sporty.
- c) Nemám rád/a čekání mezi výkony, jsem raději, když se celou hodinu něco děje.
- d) Nelíbí se mi prostředí atletického stadionu.
- e) Naše škola nemá dostatečné vybavení k vykonávání atletiky.
- f) Atletika mi nejde, dávám přednost jiným sportům.
- g) Chtěl/a bych vyzkoušet i jiné atletické disciplíny.
- h) Nemáme žádná průpravná cvičení před samotným vykonáváním disciplíny.
- i) Nemám rád/a TV.
- j) Jiný důvod:

.....

18. Jsi členem atletického oddílu a účastníš se atletických tréninků? (Vyber jednu odpověď.)

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) V minulosti jsem se věnoval/a atletice.

19. Jsi členem jiného než atletického oddílu a účastníš se tréninků? O jaký sport se jedná? (Vyber jednu odpověď.)

- a) Jsem člen pouze atletického klubu.
- b) Pouze jsem byl/a v minulosti člen atletického klubu.
- c) Ano, jedná se o jiný sport:
- d) Ano, v minulosti.
- e) Ne.